

SAARISELÄN MATKAILUALAN YRITYSTEN
SESONKITYÖNTEKIJÖIDEN ASUMISEEN
LIITTYVÄT RATKAISUMALLIT

Alariesto Susanna
Antola Janne

Opinnäytetyö
Innovatiivinen matkailualan johtaminen
Restonomi (ylempi AMK)

2023

Innovatiivinen matkailualan
johtaminen
Restonomi (ylempi AMK)

Tekijät	Susanna Alariesto Janne Antola	Vuosi	2023
Ohjaaja	Merja Koikkalainen		
Toimeksiantaja	Inarin kunta		
Työn nimi	Saariselän matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden asumiseen liittyvät ratkaisumallit		
Sivu- ja liitesivumäärä	41 + 24		

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Saariselällä toimivien matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoittamiseen liittyviä tarpeita sekä kartoittaa sitä, minkälaisilla keinoilla yritykset voivat saada lisää vuodepaikkoja.

Tavoitteena on löytää kehittämistoimenpiteitä, joiden avulla Saariselällä toimivat matkailualan yritykset voivat saada sesonkityöntekijöilleen lisää vuodepaikkoja. Yritysten tarjoamat vuodepaikat lisäävät työntekijöiden tyytyväisyyttä, parantavat pito- ja vetovoimaisuutta ja helpottavat rekrytointia. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Inarin kunta.

Tutkimuskysymyksenä on selvittää matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisuihin liittyvät tarpeet ja valmiudet. Alakysymyksenä selvitetään, minkälaisilla majoitusratkaisuilla voidaan lisätä Saariselällä toimivien matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden vuodepaikkoja sekä minkälaisia asumisratkaisuja yritykset toivovat, parantaakseen veto- ja pitovoimaisuutta sesonkityöntekijöiden keskuudessa.

Teoriaosiossa käsiteltiin Inarin kunnan kehitystä ja asuntotilannetta, Lapin matkailua ja matkailun sesonkityötä, sesonkityöntekijöiden asumista, rekrytointia ja työnantajakuvan vaikutusta veto- ja pitovoimaisuuteen. Opinnäytetyö tehtiin toimintatutkimuksen keinoin ja siinä käytettiin sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Laadullisena toteutettiin kyselytutkimus Saariselän ja sen lähialueiden matkailualan yrityksille. Toiminnallisessa osuudessa järjestettiin Saariselän asumisratkaisut-tapahtuma.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi kehitysehdotuksia, joiden avulla Saariselän sesonkityöntekijöiden asuntotilannetta on mahdollista parantaa. Kehitysehdotukset ovat vaihtoehtoisten majoitusratkaisuiden mahdollistaminen, tonttien saatavuuden ja hinnan parantaminen sekä asuntopulasta viestittäminen. Tuloksia voidaan hyödyntää apuna muissa sesonkityöntekijöiden majoitusta vaativissa matkailukeskuksissa.

Avainsanat: asuminen, sesonkityö, matkailuala, asuntopula

Innovative Management of Tourism
services
Masters of Hospitality Management

Author	Susanna Alariesto Janne Antola	Year	2023
Supervisor	Merja Koikkalainen		
Commissioned by	Inari Municipality		
Subject of thesis	Solutions related to housing for seasonal employees of Saariselkä tourism companies		
Number of pages	41 + 24		

The purpose of the functional thesis is to find out the needs related to the accommodation of seasonal employees of tourism companies operating in Saariselkä, and to map out what kind of means the companies can use to get more beds.

The goal is to find development measures that enable tourism companies operating in Saariselkä to get more beds for their seasonal employees. Beds provided by companies increase employee satisfaction, improve retention and attractiveness, and facilitate recruitment. The supervisor of the thesis is Inari Municipality.

The research question is to find out the needs and capabilities related to accommodation solutions of seasonal employees of tourism companies. As a sub-question, we will find out what kind of accommodation solutions can be used to increase the beds for seasonal workers of tourism companies operating in Saariselkä, and what kind of housing solutions the companies hope for, in order to improve the attraction and retention power among seasonal workers.

In the theory section, the development of the municipality of Inari and the housing situation, tourism in Lapland and seasonal work in tourism, housing for seasonal workers, recruitment and the effect of employer image on attraction and retention were discussed. The thesis was done by means of action research and it used both quantitative and qualitative research methods. A qualitative survey was conducted for companies in the tourism industry in Saariselkä and its surrounding areas. In the functional part, the Saariselkä housing solutions event was organized.

As a result of the thesis, development proposals were created, with the help of which it is possible to improve the housing situation of Saariselkä seasonal employees. The development proposals are enabling alternative accommodation solutions, improving the availability and price of plots, and communicating the housing shortage. The results can be used as help in other tourist centers that require accommodation for seasonal workers.

Keywords: housing, seasonal work, tourism industry, housing shortage

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS	8
2.1	Inarin kunta	8
2.1.1	Inarin väkiluvun kehitys ja väestöennuste	9
2.1.2	Inarin kunnan asuntotilanne	10
2.1.3	Saariselän asuntotilanne	12
2.2	Asuntomarkkinoiden kehitys	13
3	LAPIN MATKAILU	16
3.1	Matkailun merkitys Inarin kunnassa	16
3.2	Lapin matkailuseasonki ja tulevaisuus	16
4	MATKAILUN SESONKITYÖ	18
4.1	Sesonkityöntekijät	18
4.2	Sesonkityöntekijöiden asuminen	19
4.3	Rekrytointi sekä veto- ja pitovoimainen työnantaja	20
5	OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄLLINEN TOTEUTUS	22
5.1	Toimintatutkimus	22
5.2	Kyselytutkimus	24
5.2.1	Kyselyn kohderyhmä, kulku ja analysointi	25
5.2.2	Kyselyn tulokset	26
6	SAARISELÄN ASUMISRATKAISUT-TAPAHTUMA	30
6.1	Tapahtuman kulku	32
6.2	Tapahtuman tulokset	35
7	OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	38
7.1	Vaihtoehtoisten majoitusratkaisujen mahdollistaminen	38
7.2	Tonttien saatavuuden parantaminen ja hinta	38
7.3	Asuntopulan viestittäminen	39
8	POHDINTA	40
	LÄHTEET	43
	LIITTEET	48

ALKUSANAT

Haluamme kiittää opinnäytetyömme mahdollistanutta toimeksiantajaa, Inarin kuntaa, joka on osallistunut aktiivisesti työmme tekemiseen sen kaikissa eri vaiheissa. Tiedonkeruu, kyselyn tekeminen ja erityisesti Saariselän asumisratkaisutapahtuman toteutus olisivat olleet haastavia toteuttaa ilman Inarin kunnan elinkeinojohtaja vt. Katariina van Boxtelin tukea. Kiitämme myös opinnäytetyömme ohjaavaa opettajaa Merja Koikkalaista kehittävästä palautteesta ja tuesta koko opinnäytetyömme aikana.

Inarin kuntapäättäjät, Saariselän alueen yritykset sekä yksityiset ihmiset ovat olleet avuliaita ja kannustavia koko opinnäytetyöprosessin ajan. Asuntopula on koettu koko aluetta koskettavaksi, tärkeäksi asiaksi, joka pitää ratkaista yhteistuumin. Toivomme opinnäytetyömme tuovan ratkaisuja sesonkityöntekijöiden majoitustarpeeseen Saariselällä ja sitä kautta lisäävän paikallisten yritysten veto- ja pitovoimaisuutta.

1 JOHDANTO

Suomi jakautuu tulevaisuudessa yhä enemmän muuttovoittoisiin ja muuttotappioisiin kuntiin. Inarin kunnan alueella väkiluku on kasvanut pitkälti matkailuteollisuuden siivittämänä ja kasvun ennustetaan jatkuvan myös tulevaisuudessa. Väkiluvun kasvaminen luo painetta asuntomarkkinoille, sillä kysyntää on jatkuvasti enemmän kuin tarjontaa. Inarin kunnan teknisen osaston mukaan (2023a) kunnassa asukkaista noin kymmenesosa on vailla vakinaista asuinpaikkaa ja Tilastokeskuksen mukaan (2023a) Inarin asutokuntien kehitys on ollut jyrkässä kasvussa jo pitkään. Tilannetta pahentaa asuntomarkkinoiden maanlaajuinen trendi, jossa nuoret asuvat aikaisempaa enemmän vuokralla (Maaseudun tulevaisuus 2022).

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Saariselällä toimivien matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoittamiseen liittyviä tarpeita sekä kartoittaa sitä, minkälaisilla keinoilla yritykset voivat saada lisää vuodepaikkoja.

Tavoitteena on löytää kehittämistoimenpiteitä, joiden avulla Saariselällä toimivat matkailualan yritykset voivat saada sesonkityöntekijöilleen lisää vuodepaikkoja. Yritysten tarjoamat vuodepaikat lisäävät työntekijöiden tyytyväisyyttä, parantavat pito- ja vetovoimaisuutta ja helpottavat rekrytointia. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Inarin kunta.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä ovat:

- 1) Selvittää matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisuihin liittyvät tarpeet ja valmiudet.
- 2) Minkälaisilla majoitusratkaisuilla voidaan lisätä Saariselällä toimivien matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden vuodepaikkoja?
- 3) Minkälaisia asumisratkaisuja yritykset toivovat, parantaakseen veto- ja pito-voimaisuutta sesonkityöntekijöiden keskuudessa?

Inarin kunnassa kehittämisen kohteena on sesonkityöntekijöiden majoitukseen liittyvät haasteet. Työmme toteutustavaksi valitsimme toimintatutkimuksen, sillä

siinä yhdistyvät teoria ja käytäntö, mikä tukee tavoitteitamme. Inarin kunnan matkailuyritysten sesonkityöntekijöiden majoitushaasteita ei ole mahdollista ratkaista kirjoittamalla pelkkiä tieteellisiä artikkeleita. Ilman teoriaan tutustumista käytännön toimet olisivat kuitenkin hataralla pohjalla. Vahva olettamuksemme on, että haasteen ratkaisemiseen tarvitaan kunnallisen sektorin ja yksityisten yritysten välistä yhteistyötä ja konkreettisia käytännön toimia.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään sesonkityön haasteellisuutta, rekrytointia, työnantajan veto- ja pitovoimaisuutta sekä Lapin matkailun tulevaisuutta. Opinnäytetyöstä rajattiin pois ajoneuvontestaus tai ajoneuvojen renkaiden alueella testaavat yritykset, sekä yritykset, jotka eivät toimi suoraan matkailualla.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

2.1 Inarin kunta

Inarin kunta on pinta-alaltaan Suomen kookkain kunta. Se sijaitsee Lapissa, Euroopan unionin pohjoisimmassa kulmassa. Suomen pinta-alasta Inari kattaa noin 5 %. Kunnalla on yhteistä rajaa Norjan sekä Venäjän kanssa. Sijaintinsa vuoksi Inari on aina ollut keskeinen kulkuväylä jäämerelle sekä Kuolan niemimaalle. Inarissa sijaitsevat EU:n pohjoisimmat viralliset rajanylityspaikat Venäjälle ja Norjaan. Kunnassa käytetään virallisesti suomen lisäksi kolmea eri saamen kieltä: pohjoissaame, kolttasaame ja Inarin saame. (Inarin kunta 2023a.) Valtatie 4 (E75) kulkee välillä Helsinki-Lahti-Jyväskylä-Kemi-Rovaniemi-Inari-Utsjoki. Valtatie 4 kulkee lounas-koillisuunnassa Inarin kunnan ja Saariselän kylien läpi, olen näin alueen merkittävin tie. (Väylävirasto 2023.) Inari on merkittävä pysähdyspaikka matkailijoille, kun he kulkevat kohti Euroopan pohjoisinta kolkkaa, Nordkappia (Inarin kunta 2023a).

Tässä tutkimuksessa Saariselän lähialueilla tarkoitetaan noin 20 kilometrin aluetta Saariselän kylän keskustasta eri ilmansuuntiin mitattuna. Etelän suunnassa 20 kilometrin etäisyydelle osuvat muun muassa Kakslauttanen Arctic Resort ja kaakossa Kiilopään tunturikeskus. Etelässä alueen ulkopuolelle jää muun muassa Tankavaaran kultakylä, pohjoispuolella puolestaan Törmäsen kylä, Ivalon lentoasema ja Ivalon kylä. Alueen itä- ja länsipuolella ei juuri ole asutusta tai matkailuyrityksiä.

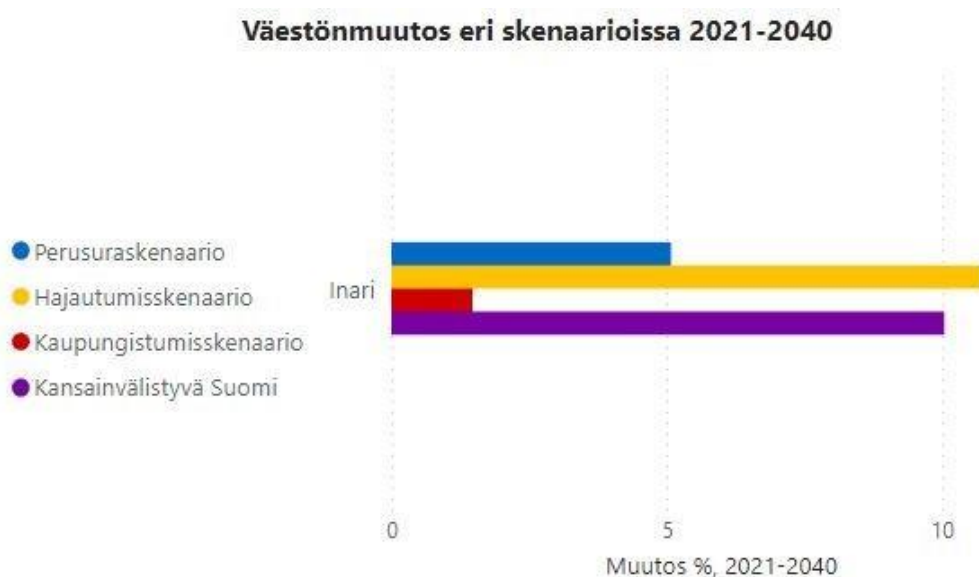
Matkailusta vahvasti elävää Inarin kuntaa horjutti koronapandemia vuonna 2020 merkittävästi. Koronapandemian väistyessä eletään edelleen poikkeusoloissa, sillä Venäjän aloittama hyökkäysota vuonna 2022 Ukrainaan on aiheuttanut maailmanlaajuisen kriisin ja tuonut mukanaan haasteita kunnan toimintaympäristöön ja talouteen. Kriisi on tuonut mukanaan muun muassa korkojen nousua, nopeutuvaa inflaatiota sekä energian, ruuan sekä rakennuskustannusten nousua. Talouskasvun ennustetaan heikkenevän ja on mahdollista, että Suomeen tulee taantuma. (Inarin kunta 2022, 4.)

Lapin matkailualan yritysten investoinnit sesonkityöntekijöiden majoitustiloihin ovat vallitsevassa tilanteessa haasteellisia. Ulkomaalaisten matkailijoiden varausmäärät eivät ole vielä täysin toipuneet koronaa edeltävälle tasolle. Suomen maantieteellinen sijainti ja sen tuoma turvallisuustilanne puhuttaa. Onko Suomeen turvallista matkustaa? Epävarmuutta ylläpitää myös Suomen suhde Venäjään sekä maiden yhteinen raja. Venäläisten matkailijoiden puuttuminen sekä idänkaupan äkillinen pysähdys tuovat omat haasteensa aivan Venäjän naapurissa olevalle Inarin kunnalle. Edellä mainitut syyt näkyvät epävarmuutena ja varauksien vahvistamista viivytellään. (Visit Finland 2022, 7, 11.)

Ivalossa on Suomen pohjoisin lentoasema, jossa vieraili vuonna 2022 yhteensä 197987 matkustajaa (Finavia 2023a). Liikennemäärät kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna 79,1 %. Koronaa edeltävänä vuotena, vuonna 2019 matkustajia oli 239753. (Finavia 2023b.)

2.1.1 Inarin väkiluvun kehitys ja väestöennuste

Suomi jakautuu yhä voimakkaammin kasvaviin ja kurjistuviin kuntiin seuraavien vuosikymmenien aikana. Maakuntakeskusten joukossa on yksittäisiä valopilkkuja, kuten Inari, jonka kasvua selittää matkailuteollisuuden nopea kasvu. (Helsingin Sanomat 2019.) Matkailuteollisuuden kasvu näkyy selkeästi (kuviossa 1), joka ennustaa eri skenaarioin väestönmuutosta Inarissa.

Kuvio 1. Inarin väestönmuutos eri skenaarioissa (MDI Public Oy 2022a)

Inarin väestöennuste jakautuu neljään eri skenaarioon.

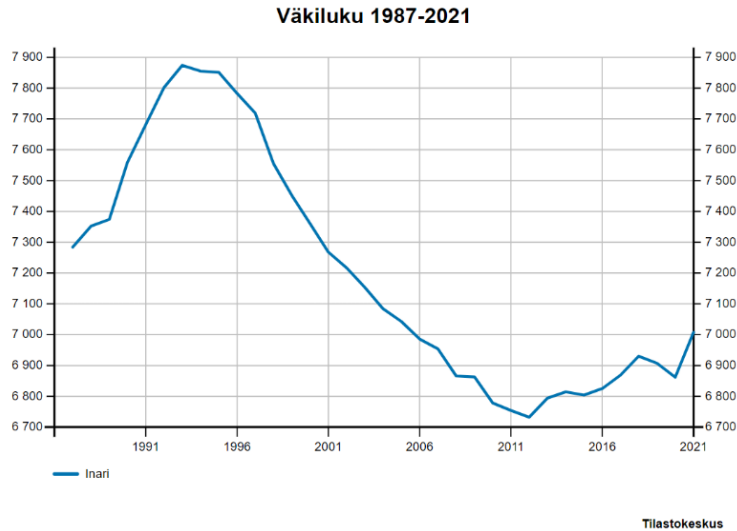
1. Perusura: Vuosien 2015–2021 kehitys jatkuu edelleen samanlaisena. Kasvua 5.1 %.
2. Hajautuminen: Vuosien 2020–2021 kehitys jatkuu. Kasvua 10,7 %.
3. Kaupungistuminen: Vuosien 2015–2019 kehitys jatkuu. Kasvua 1.5 %.
4. Kansainvälistyvä Suomi: Maahanmuutto nousee Suomessa samalle tasolle naapurimaamme Ruotsin kanssa. Kasvua 10 %. (MDI Public Oy 2022a, & MDI Public Oy 2022b, 7.)

Kaikissa eri skenaarioissa Inarin väkiluvun arvellaan kasvavan tulevaisuudessa. Kaupungistumisskenaariossa väkiluku kasvaisi maltillisesti 1,5 % vuodessa, kun taas hajautumisskenaariossa väestön ennustetaan kasvavan jopa 10,7 %. Väestönkasvulla on merkittävä yhteys Inarin kunnan toimintaympäristöön ja erityisesti asuntotilanteeseen, sillä väestönkasvu lisää paineita saada lisää asuntoja kunnan alueelle.

2.1.2 Inarin kunnan asuntotilanne

Tilastokeskus (a.) määrittelee asunnon seuraavalla tavalla: Asunto on asumiskäytössä joko ensisijaisesti tai kokonaan. Asuntoon luetaan kuuluvaksi sellaiset rakenteet, jotka asunnoissa normaalisti lasketaan olevan. Tällaisia ovat muun muassa kiinteät kalusteet keittiöissä ja WC- sekä suihkutiloissa. Asuntoihin luetaan kuuluvaksi myös asuntoautot ja -perävaunut, asuntoveneet ja asuntolaivat silloin, kun niitä käytetään pääasiallisesti asuntoina.

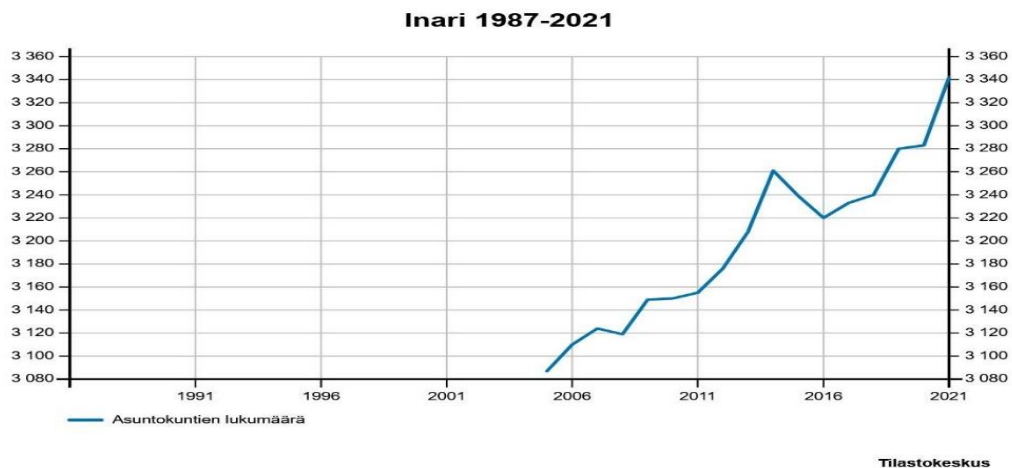
Vuonna 1993 Inarin kunnassa oli asukkaita yhteensä 7874. Vuonna 2021 asukkaita oli 7008 henkilöä. (Tilastokeskus 2023.) Väkiluvun kehityskäyrää tarkastellessa (kuviossa 2) huomaa selkeästi, että se on kääntynyt nousuun pitkään jatkuneen laskusuhdanteen jälkeen.

Kuvio 2. Väkiluvun kehitys, Inarin kunta (Tilastokeskus 2023)

Tilastokeskuksen mukaan (2023) vuonna 1993 kunnassa asui 7874 asukasta, eli 866 asukasta enemmän kuin 2021. Pelkkää väestönkasvua tarkastellessa herää kysymys, missä kuntalaiset ovat vuonna 1993 asuneet ja mitä sen aikaisille asunnoille on tapahtunut? Miksi Inarissa on asuntopula juuri nyt, vaikka kunnassa asuu 833 ihmistä vähemmän kuin vuonna 1993?

Asuntokunta tarkoittaa kaikkia niitä samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvia henkilöitä, jotka ovat asunnossa väestön keskusrekisterin mukaan kirjoilla (Tilastokeskus 2023f). Verrattaessa väestönkasvua Inarin asuntokuntien lukumäärään (kuviossa 3) selviää, että asuntokunnat ovat kasvaneet voimakkaasti. Asuntokunnat ovat kääntyneet kasvuun jo ennen väkiluvun kasvuun nousemista.

Kuvio 3. Asuntokuntien lukumäärä, Inarin kunta (Tilastokeskus 2023a)

Majoituskapasiteetti ilmaisee vuodepaikkoja, joita on mökeissä, majoitusliikkeiden huoneissa tai muunlaisissa majoitustiloissa (Tilastokeskus 2023b). Vuodepaikka on yhden henkilön yöpymiseen tarkoitettu tila. Vuodepaikkojen määrä ilmaisee, montako henkilöä voi yöpyä kyseisessä majoitusliikkeessä samaan aikaan. Yksi vuode on vuodepaikka. Parisänky puolestaan lasketaan kahdeksi vuodepaikaksi. Matkailu-vaunupaikka lasketaan neljäksi vuodepaikaksi (Tilastokeskus 2023 c).

Vuodepaikka määritellään tilaksi, jossa on sänky tai vuodevaatteet esimerkiksi makuusyvennys tai -alkovi, joka on mahdollista sulkea ovelta tai verhoilla (Dictionary 2023). Saariselän majoituskapasiteetti vuonna 2022 oli yhteensä 1300 huonetta ja 3900 vuodepaikkaa. Huoneiden käyttöaste oli 36,9 % ja huoneita oli myymättä 810 kpl. (Visitory 2022.)

2.1.3 Saariselän asuntotilanne

Saariselkä sijaitsee Inarin kunnassa, noin 250 km napapiiriltä pohjoisen suuntaan, E75-tien varrella (Inarin kunta.) Saariselkä on Urho Kekkosen kansallispuiston vieressä sijaitseva matkailualue ja taajama. Saariselkä on kansainvälinen matkailualue ja sieltä löytyy hyvät palvelut kaikkina vuodenaikoina. (Metsähallitus 2023.) Saariselällä on 63 kunnan asuntoa ja 26.3.2023 tarkistetun tilanteen mukaan kunnan asunnoista yksikään ei ole vapaana. Inarin Vuokra-asunnot Oy:n asuntoja jonottaa 18 henkilöä, jotka ovat asettaneet ensisijaiseksi toivomukseen Saariselän. (Hilli, 2023). Paikallinen rakennusalan yrittäjä toteaa Lapin Kansan uutisessa, että Saariselän ongelmana on asuntojen kausittainen vaihtelu. Rakennettavat asunnot pitäisi saada vuokrattua koko vuodeksi. (Miettunen, 2022.)

Paikallinen hotelliyrittäjä kertoo, että heidän yrityksensä 60 työntekijästä 38 on vailla asuntoa. Osa työntekijöistä asuu kolmenkymmenen kilometrin päässä Ivalossa. Yrittäjällä on rakennusluvut oman rivitalon rakentamiseen ja hän kokee, että on pakotettu aloittamaan rakennustyöt. (Miettunen, 2022.) Kunnan asuntajono ei selkeästi kerro koko totuutta asuntopulasta. Kun pelkästään yksittäisellä yrittäjällä on tarvetta 38 vuodepaikalle, todellinen, oletettu kokonaistarve on merkittävästi tätä suurempi.

Tilastokeskuksen mukaan Saariselän taajamassa asuu vuonna 2021 yhteensä 302 asukasta (Tilastokeskus, 2021d). Inarin kunnasta puolestaan todetaan, että Saariselän postinumeroalueella asuu noin 350 asukasta. Luvusta ovat mukana ainoastaan Inarin kuntalaiset ja luvusta puuttuvat kokonaan kausityöntekijät. (Inarin kunnan tekninen osasto 2023). Ero asukkaiden määrässä saattaa johtua tilastointierosta tai ajankohdasta, milloin tilastot on julkaistu. Tilastokeskuksen tiedot ovat vuodelta 2021 ja teknisen osaston luvut vuodelta 2023. Saariselän taajaman väkiluku kuvaa ainoastaan pysyviä, vakituisia asukkaita. Sesonkityöntekijöiden määrästä on vaikea saada tietoa. Yleisesti sesonkityöntekijät eivät muuta kirjojaan lyhytaikaisen työsuhteensa vuoksi alueelle, ja Saariselän taajamassa asuukin talvella, kiireisimpään sesonkiaikaan huomattavasti enemmän asukkaita. Alueen sesonkityöntekijöiden määrästä ei löydy aiempaa tutkittua tietoa tai tilastointia.

2.2 Asuntomarkkinoiden kehitys

Vuokralla asuvien määrä on kasvanut erityisesti nuorissa ikäluokissa. Kymmenen vuoden aikana alle 30-vuotiaiden vuokralla asuvien määrä on kasvanut kymmenellä prosentilla. Neljä viidestä alle 30-vuotiaasta asuu vuokralla. (Maaseudun tulevaisuus, 2022.) Nuorten kasvanut vuokralla asuminen pahentaa asuntopulaa myös Inarissa, sillä sesonkityöntekijät ovat usein nuoria ja asuvat lyhytaikaisien työsuhteitten vuoksi yleensä vuokralla.

Erytyisesti kasvukeskuksissa hintoja nostaa vähäinen tarjonta ja asuntojen suuri kysyntä. Tarjontaa voitaisiin lisätä lisäämällä markkinaehtoisuutta, tuetun asumisen kohdentamista sitä tarvitseville sekä korjaamalla sääntelyä järkevämmäksi. Rakennuskustannuksia lisää muun muassa rakennusten ominaisuuksien tarkka määrittely kaavassa, sillä ilman rajoittavia sääntöjä tarjontaa olisi todennäköisesti enemmän. (Alho ym. 2018, 1–3.)

Vuonna 2021 Inarin kunnassa oli 7008 asukasta. (Tilastokeskus 2023.) Inarin Vuokra-asunnot Oy:n mukaan Inarissa oli lokakuussa 2022 asuntojonossa noin 150–170 henkilöä. Kunnallisia vuokra-asuntoja on noin 550 ja niissä on noin tuhat asukasta. Kirjarinnan mukaan lisää asuntoja kaivattaisiin erityisesti yksityiseltä sektorilta. (Miettunen, 2022.)

Saariselän taajama poikkeaa ikärakenteeltaan muista taajamista, sillä Saariselällä asuu vakituisia asukkaita vähän ja iäkkäitä asukkaita ei juuri lainkaan. Saariselän taajamassa iäkkäitä on ainoastaan 0,4 %, kun suurimmissa noin 20000 asukkaan taajamissa iäkkäitä oli yleensä 5–11 % väkiluvusta. (Saarinen, 2023)

Saariselällä on siis poikkeuksellisen paljon nuoria asukkaita. Nuorten vuokralla asumisen halukkuus on valtakunnallisesti kasvanut, joten vuokra-asuntoja kaivataan erityisen paljon. Sesonkityöntekijät lisäävät vuokra-asuntojen tarvetta alueella huomattavasti. Haasteena onkin, miten matkailualan yritysten työntekijöiden käyttöön saataisiin lisää edullisia majoitustiloja sesonkityön ajaksi.

Inarin kunnassa rekisterissä olevista henkilöistä 385 henkilöä on vailla vakituista asuinpaikkaa. He asuvat mökeissä tai jossain muissa asumiseen määrittelemättömissä paikoissa. Kyseessä on ainoastaan Inarin kuntalaiset. Luvusta puuttuvat kokonaan sesonkityöntekijät. (Inarin kunnan tekninen osasto 2023.) Tilastokeskus on vertaillut (taulukossa 1) Inarin ja sen naapurikuntien tilannetta vuoden 2021 lopussa.

	2021
Puutteellisesti varustetuissa tai varustetasoltaan tuntemattomissa asunnoissa asuvat asutokunnat, %	
KOKO MAA	6,3
Enontekiö	14,4
Inari	10,2
Kittilä	12,0
Sodankylä	7,5

Taulukko 1. Puutteellisesti varustetuista tai varustetasoltaan tuntemattomissa asunnoissa asuvat asutokunnat prosentteina. (Tilastokeskus 2023e)

Koko maan keskiarvoon verrattuna kaikissa pohjoisen kunnissa on selkeästi enemmän puutteellisesti varustelluissa tai varustetasoltaan tuntemattomissa asunnoissa eläviä asutokuntia. Inarin tilanne on naapurikuntiin verrattuna mallillinen. Enontekiöllä ja Kittilässä asuu vielä Inaria enemmän ihmisiä puutteellisesti varustelluissa tai tuntemattomissa asunnoissa.

Pula tarkoittaa ahdinkoa, hätää, kiipeliä, tukalaa asemaa tai talouden kriisiaikaa (Kotimaisten kielten keskus 2021, 458). Tässä tutkimuksessa pulalla tarkoitetaan tilannetta, jossa asuntoa ei ole saatavilla töiden alkaessa vieraalla paikkakunnalla. Inarin kunnassa on tunnistettu asuntopula. Sen uutisoidaan olevan jopa suoranainen kasvun este kunnassa. Aihe on koettu niin merkittäväksi, että se on kirjattu jopa Inarin kunnan laatimaan arktisen Inarin strategia 2030-julkaisuun (2019, 9), jossa mainitaan, että asuntojen ja palveluasuntojen määrää tulee seurata ja kehittää. Inarin kunnan talousarviossa vuodelle 2023 todetaan, että Inarin haasteita ovat muun muassa työvoiman sekä asuntojen saatavuus. (Inarin kunta 2022, 4.) Inarissa väkiluvun kasvun esteenä on lähinnä pula asunnoista (Miettunen, O. 2022.)

Inarin kunta yrittää ratkaista tilannetta, ja yksi keinoista oli järjestää asunoseminaarin syksyllä 2022. Edellisen kerran samanlainen seminaari järjestettiin vuonna 2017. Edellisen seminaarin tuloksena saatiin lisää asuntoja ainakin Ivaloon ja Inarin kylälle. (Miettunen, 2022.) Ensimmäisen seminaarin jälkeen, vuonna 2018 YLE (2018) uutisoi, että Inarin asuntopula olisi vihdoin helpottamassa, sillä kuntaan oli rakenteilla noin sata asuntoa. Uutisen mukaan tuolloin kunnan asuntojo-
nossa oli n. 140 henkilöä. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että tilanne ei ole helpottunut vaan päinvastoin se on pahentunut.

Inarin vuokra-asunnot Oy:n hallitsemisissa asunnoissa asuu noin tuhat henkilöä, mikä tarkoittaa sitä, että karkeasti 14.3 % kuntalaisista asuu Inarin vuokra-asuntojen hallitsemisissa asunnoissa. (Miettunen, 2022) Väkiluvun yhä kasvaessa asuntopulan Inarin kunnan alueella voi odottaa yhä pahenevan. Tarjonnan lisääminen vaikuttaa olevan ainoa tapa saada Inarin asuntopula ratkaistua.

3 LAPIN MATKAILU

3.1 Matkailun merkitys Inarin kunnassa

Inarin kunnan tuloista 84 % tulee palvelualoilta, joista ehdottomasti suurin on matkailuala (Yle 2019.) Yhteenlaskettuna rekisteröityneitä matkailijoita koko Inarin kunnan alueella oli vuonna 2022 yhteensä 536000 henkilöä. (Visitory 2023.)

Mikäli Inarin kunnan tilastoista jätetään pois Saariselkä, loppukunnan alueella kirjattiin rekisteröityjä yöpymisiä tammi-joulukuun aikana vuonna 2022 yhteensä 202000. Näistä 59800 oli kotimaisia ja 142000 oli ulkomaalaisia. Kasvua edelliseen vuoteen oli 52 %. (Visitory 2023.) Pelkästään Saariselällä kirjattiin tammi-joulukuun välisenä aikana vuonna 2022 yhteensä 334000 rekisteröitynyttä yöpymistä. Näistä 170000 oli kotimaisia ja 164000 ulkomaalaisia yöpyjiä. Kasvua edelliseen vuoteen oli +28.6 %. (Visitory 2023.)

Matkailun lisäksi kunnan alueella on muutakin toimintaa, jotka kilpailevat samoista majoitustiloista kuin matkailun sesonkityöntekijät. Teollisuuteen kuuluvat autotestaustoiminta ja kylmähallit tuovat noin 6 % Inarin kunnan tuloista (Yle 2019). Uutena, nousevana toimialana Inarissa kuvataan myös lukuisia, kotimaisia sekä kansainvälisiä elokuvatuotantoja. Inarissa kuvataan Constellation-sarjaa, joka on todennäköisesti suurin koskaan Suomessa kuvatuista tuotannoista. Lähivuosien aikana Lapissa on kuvattu muun muassa Napapiirin sankarit 4, Sisu, Jope Ite ja Skimbagirls elokuvia. (YLE 2023.)

3.2 Lapin matkailusezonki ja tulevaisuus

Lapissa on sesonkitöitä tarjolla alkutalvesta aina vappuun asti. Sesonkityössä työsuhteiden pituudet vaihtelevat työtehtävien ja -paikkojen mukaan. (House of Lapland 2023a.)

Lapissa tunturikeskukset täyttyivät jouluna 2019 kansainvälisistä matkailijoista, jotka tulivat etsimään pohjoisesta joulun taikaa. Kaikki muuttui koronapandemian aikana vuosina 2020 ja 2021. Suomalaiset matkailijat löysivät Lapin koronavuosien jouluna, muttei suomalaisten kuluttajakäyttäytyminen aivan vastannutkaan

ulkomaalaisten matkailijoiden kulutusta. Todennäköisesti suurin syy tähän oli suomalaisten erilainen vapaa-ajan viettotapa. Heitä ei kiinnostanut erilaiset maksulliset luontoaktiviteetit kuten ulkomaalaisia matkailijoita. (Ritalahti 2023.)

Lapin matkailustrategiassa on selkeä näkemys Lapin tulevaisuudesta. Visio vuodelle 2030 on tehdä Lapista vahvasti ympärivuotinen ja vastuullinen matkailukohde. Lisätavoitteeksi on asetettu 5 miljoonan henkilön ilmoittautuminen Lapissa yöpymään vuosittain. Matkailutulotavoite on 1,5 miljardia euroa, millä mahdollistetaan kehittäminen ja elinvoimaa paikallisille yrityksille, kunnille ja kunnan asukkaille. Vision tavoitteena on tehdä Lappi helpommin saavutettaviksi hyvillä ja suorilla kansainvälisillä lento- ja junayhteyksillä (Lapin liitto, 2019.)

Lappi tarvitsee myös kansainvälisiä matkailijoita, jotta matkailu pysyy vahvana. Lappi säilyy tulevaisuudessa suomalaisten matkailijoiden talvikohteena, mutta kotimaan matkailun ollessa kallista moni suuntaakin lomalle etelän lämpöön. (Ritalahti 2023.)

4 MATKAILUN SESONKITYÖ

4.1 Sesonkityöntekijät

Sesonkityöntekijänä pidetään pääasiassa alle 30 vuoden ikäisiä henkilöitä, yleensä alan opiskelijoita tai kouluttamattomia, jotka kaudesta toiseen palaavat sesonkityöhön. Molemmat sukupuolet ovat tasaisesti edustettuina ja sesonkityö koetaan eräänlaisena elämän välivaiheena. He haluavat hankkia työ- ja elämäkokemusta ja etsiä itseään sekä selvittää, mitä he haluaisivat elämässään tehdä. (Rouvinen 2020, 21.)

Rouvisen (2020, 21) mukaan Möller, Ericsson & Overvåg (2014) toteavat, että on vaikeaa määritellä tyypillinen sesonkityöntekijä. Sesonkityöntekijät ovat pääasiassa kohdealueen ulkopuolelta tulevia, nuoria alle 30-vuotiaita henkilöitä. Miehet ja naiset ovat melko tasaisesti edustettuina ja sesonkityö koetaan eräänlaisena elämän välivaiheena. Työntekijät haluavat hankkia työ- ja elämäkokemusta, etsiä itseään sekä selvittää mitä he haluaisivat elämässään tehdä. Sesonkityöhön päädytään usein ennen kuin on tehty pidempiaikaisia päätöksiä elämästä esimerkiksi perheen perustamisesta, opiskelusta tai urasuunnitelmista. Sesonkityöntekijä on usein toimialaa opiskeleva tai jopa kouluttamaton henkilö.

Kokeneet työntekijät harvoin hakeutuvat sesonkityöhön ja usein työntekijät ovat keski-ikältään alle 25 –vuotiaita. Sesonkityöpaikka saattaa olla työntekijän ensimmäinen työpaikka. Tämä on haastavaa työnantajille, joiden pitää ottaa huomioon perehdytys sekä huolehtia työturvallisuudesta. Lapin matkailukeskuksilla on omat vetovoimatekijänsä asiakkaisiinsa ja samankaltaiset tekijät houkuttelevat myös sesonkityöntekijöitä töihin. Työsuhteen kestoon saattaa syntyä haasteita, sillä työntekijät saattavat haluta myös lomailla tai viettää omaa vapaa-aikaa aktiviteettien parissa. (Virtanen 2012, 10, 15.)

Rouvinen ja Virtanen kuvaavat käsitettä sesonkityöntekijä samankaltaisin ajatuksin, millaisena näemme heidät. Eri matkailukeskukset ja matkailuyritykset kilpailevat sesonkityöntekijöistä. Majoitusratkaisuilla on mahdollista vaikuttavat merkittävästi työntekijöiden viihtyvyyteen. Työntekijöiden viihtyvyys lisää sekä yrityksen että alueen pito- ja vetovoimaa.

4.2 Sesonkityöntekijöiden asuminen

Vuokra-asuntojen löytäminen saattaa olla haastavaa osassa Lappia. Sesonkityössä asunto järjestyy usein työnantajan toimesta ja työnantajilla on usein intressi löytää työntekijöilleen asunnot. (House of Lapland, 2023a.) Mikäli asunnon haluaa löytää, sesonkityöntekijän pitää usein tyytyä kimppekämpään tai etsiä asunto kauempaa. Sosiaalinen media saattaa helpottaa asunnon löytämistä. (YLE, 2022.)

Iso-Britannian, Norjan ja Yhdysvaltojen maaseudun siirtolaisten integraatiodynamiikkaa tutkineet Scott ja Visser (2021) viittaavat Ryehin ja Scottiin (2021) sekä Toneen (1997) liittyen, että halvan majoituksen tarjoaminen paikan päällä ja siihen liittyvät erilaiset luontoisedut vaikuttavat työnantajan hyväntahtoiselta teolta. Työntekijöiden on helppoa päästä töihin, asumiskustannukset ovat halvempia kuin vapailla markkinoilla, sosiaalisen elämän viettäminen työkavereiden kanssa on helppoa ja työnantajat saattavat tarjota kuljetuksen yhteiskuljetusta esimerkiksi ruokakauppaan säännöllisesti.

Sesonkitöihin tullaan muutamasta viikosta kuukausiin ympäri maailmaa. Saariselän ja muiden tunturikeskusten haasteena on löytää kaikille lyhyissä työsuhteissa oleville sesonkityöntekijöille vuodepaikka. 3900 henkilön majoituskapasiteettia (Visitory 2023) ja 334000 kävijämäärää (Visitory 2023) verratessa Saariselän kylän asukaslukuun, joka vuonna 2021 oli Tilastokeskuksen mukaan 302 asukasta, on suhdeluku varsin hurja. On selvää, että Saariselän kylän 302 asukasta ei mitenkään pysty järjestämään tarvittavia palveluita yli 334000 vuosittaiselle vierailijalle.

Scott ja Visser (2021) viittaavat Doyleihin (2018), Perryyn, (2018) ja Reid-Mussoniin (2017) ja kirjoittavat, että maaseutualueiden sesonkityöntekijät työskentelevät usein kausiluonteisesti tai tilapäisesti. Tämä tekee paikan päällä olevista asuntovaunuista, pienistä mökeistä tai jaetuista huoneista kerrossänkyineen houkuttelevia vaihtoehtoja työntekijöille.

Sesonkityöntekijöiden majoittaminen on haasteellista, sillä heitä on yleensä eniten juuri silloin, kun hotellien ja muiden majoitustilojen majoituskapasiteetti on suurilta osin käytössä. Sesonkityöntekijöitä joudutaan majoittamaan tilapäisiin majoitustiloihin ja pahimmillaan heidän majoittamisensa vähentää matkailijoiden majoituskapasiteettia.

4.3 Rekrytointi sekä veto- ja pitovoimainen työnantaja

Suomalaisen työvoiman avuksi tarvitaan ulkomaalaisia työntekijöitä EU-maista, sekä niiden ulkopuolelta. Menestyminen kansainvälisessä kilpailussa työntekijöistä edellyttää, että rekrytointiin valmistaudutaan hyvin. (Kiiski, 2017.)

Suurin osa sesonkityöstä Lapissa liittyy jollain tavalla matkailuun. Oppaiden lisäksi sesonkitöitä tekevät mm. myyjät, vastaanottovirkailijat, siivoojat, tarjoilijat, kokit ja monet muut. Kiireisin sesonki Lapissa alkaa marraskuun puolessa välissä ja jatkuu maaliskuulle. (House of Lapland 2023a.) Lapin asuntopula vaikeuttaa työntekijöiden palkkaamista huippusezonkien ajaksi ja osaavan työvoiman saatavuus heikkenee (Yle, 2022). Työntajan tarjoama valmis vuodepaikka helpottaa työntekijöiden rekrytointia.

Veto- ja pitovoimaisuudella tarkoitetaan niitä ominaisuuksia, joilla työnantajan pystyy houkuttelemaan ja herättämään työntekijöiden mielenkiinnon työnhaussa sekä pitämään kiinni osaavasta työvoimasta hyvin onnistuneen rekrytoinnin jälkeen. Vetovoimatekijöitä ovat esimerkiksi, kilpailukykyinen palkka sekä työnantajan järjestämät asumisentilat työsuhteen ajaksi. Pitovoimainen työnantaja pystyy estämään sesonkityöntekijöiden vaihtuvuuden, vaikka työsuhteet ovat sesonki-kohtaisia ja lyhyitä. (Huhta & Myllyntaus, 2021, 47.) Tässä opinnäytetyössä työnantajan veto- ja pitovoimalla tarkoitetaan niitä ominaisuuksia kuten asunto/vuodepaikka sesonkityön ajaksi, joiden ansiosta työnantaja nähdään houkuttelevana sesonkityön työnhaussa kaudesta toiseen.

Barona (2023) on kolmannessa työelämätkimyksessä tuonut esille tärkeimpiä vetovoimatekijöitä työelämässä. Niitä ovat työtehtävien sisältö, palkka sekä työyhteisöön liittyvät asiat (kuvio 4).

Kuvio 4. Vetovoimatekijöitä työelämässä (Barona työelämätkimus, 2023.)

Näitä vetovoimatekijöitä ei voi suoraan verrata Lapin matkailun sesonkitöihin, vaikka samankaltaisuuksia on paljon. Sesonkityöhön tullaan usein matkailualueen ulkopuolelta, joten majoitukseen liittyvät asiat ovat sesonkityössä yksi tärkeimpiä vetovoimatekijöitä.

5 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄLLINEN TOTEUTUS

5.1 Toimintatutkimus

Kehittämisen- ja tutkimustyössä voidaan käyttää monenlaisia kehittämismenetelmiä. Opinnäytetyön kannalta on tärkeää selvittää, menetelmiä valittaessa millaista tietoa työssä tullaan tarvitsemaan ja mihin tarkoitukseen tietoa tulee käyttämään. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2018, 104–105.) Perehtyessämme erilaisiin kehittämismenetelmiin päädyimme lopulta toimintatutkimukseen. Toiminnallista opinnäytetyötä esitetään usein vaihtoehtoisena ratkaisuna tutkimustyyppiselle opinnäytetyölle. Lähestymistapa on hieman haasteellinen, sillä kaikissa opinnäytetyöissä on tutkimuksellinen perusta. (Vilkkä, 2021, 20.)

Toimintatutkimuksessa haastattelut ovat usein yhteistyöhön perustuvia ja siitä syystä enemmän epämuodollisia keskusteluja. Virallisemmat haastattelut voivat kuitenkin olla tarpeellisia, mikäli on tarvetta kerätä tietoa tai arvioida vaikutuksia. (McNiff, Lomax & Whitehead, 1996, 101.)

Toimintatutkimusta yhdistää seuravanlaiset piirteet: tutkittavien osallistuminen itse tutkimusprosessiin, pyrkimys muutokseen ja suuntautuminen käytännölläheisiin asioihin. Samankaltaisista piirteistä huolimatta toimintatutkimuksen kohteet ja kysymysten asettelu voivat vaihdella hyvin paljon. (Kuula 1999, 10.)

Toimintatutkimus koetaan yleisesti laadulliseksi, kvalitatiiviseksi tutkimukseksi, mutta tutkimuksessa voidaan käyttää myös määrällisen tutkimuksen menetelmiä. Täytyy kuitenkin muistaa, että toimintatutkimuksessa ja kehittämisessä on kyse osallistuvasta tutkimuksesta, jolloin menetelmien täytyy olla osallistuvia. Näin saadaan tutkimukseen mukaan aineistoa hiljaisesta tiedosta sekä ammattitaitoon ja kokemukseen pohjautuvasta tiedosta. Näin saavutetaan tutkimus- ja kehittämistyössä näkökulman laajeneminen suhteessa kirjalliseen aineistoon, eli pyrkimys todellisuuden muuttamiseen vaatii käytännön toiminnan sekä teoreettisen aineiston selkeää vuorovaikutusta. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti, 2018, 60–61.)

Toimintatutkimus yhdistää teoriaa ja käytäntöä. Menetelmänä se on myös käytännölläheinen ja ajatuksena on, että tutkijat osallistuvat itse tutkimusprosessiin.

Toimintatutkimus soveltuu hyvin organisaatioiden kehittämiseen. (Puusa & Juuti, 2020, 256.) Toimintatutkijan tulee osallistua tutkittavan käytännön toimintaan. Pelkkiä tutkimustekstejä kirjoittamalla ei ole mahdollista saada aikaan muutosta. (Kuula, 1999, 207–208.) Saksalaissyntyinen sosiaalipsykologi sekä tieteenfilosofi Kurt Lewin (1890–1947) toteaaakin, että tutkijan rooli on aktivoida ja kehittää toimintaa keskustellen, suunnitellen ja arvioiden sitä (Heikkinen, 2006, 29).

Toiminnallinen opinnäytetyön on työelämälähtöinen, jonka lähtökohtana on käytännön olemassa oleva ongelma, johon etsitään ratkaisua opinnäytetyön avulla (Kostamo, Airaksinen & Vilka, 2022, 21). Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden tuloksena syntyy tuotos, joka voi olla esimerkiksi konkreettinen tuote tai tapahtuma. Raportilla puolestaan tuodaan esille tutkimuksellinen osuus (Kostamo ym. 2022, 11, 181.)

Opinnäytetyömme kulkee vahvasti käsi kädessä työelämän kehittämisen kanssa Lapissa matkailualalla. Omakohtaisen kokemuksen vuoksi päätimme käyttää toimintatutkimuksellista lähestymistapaa työssämme tutkien ja kehittäen työelämän käytäntöjä. Opinnäytetyössämme selvitämme, minkälaisilla ratkaisuilla on mahdollista vaikuttaa matkailuyritysten sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisuihin samalla lisäten työnantajan vetovoimaisuutta toiminnallisella opinnäytetyöllä osallistamalla prosessiin itse.

Opinnäytetyömme toiminnallisena osuutena on järjestää Saariselän alueella toimexiantajan kanssa yhdessä Saariselän asumisratkaisut -tapahtuma koskien matkailualan sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisuja heidän sesonkityöskentelelynsä aikana. Kokoamme yhteen eri sidosryhmien edustajia alueelta ja esittelemme heille kyselyn tulokset. Herättelemme ajatuksia ja luomme vaihtoehtoja erilaisia majoitusratkaisuja tuottavien tahojen avulla sekä mahdollistamme asumisratkaisuja tuottavien ja niitä tarvitsevien yritysten kohtaamisen.

Tarkoituksenamme on osallistua itse prosessiin, saattaa eri toimijoita yhteen, törmäyttää ajatuksia ja tämän tuloksena saada aikaan pieniä edistysaskeleita, jotka yhdessä helpottavat ongelman ratkaisua. Puusa & Juuti (2020, 11) kirjoittavat

osuvasti, että tutkijan valittua aiheensa ja tavoitteita määriteltessä tulee muistaa, että yhdessä tutkimuksessa ei voida ratkaista kaikkia aihealueen ongelmia.

Laadullisessa tutkimuksessa yleisenä tiedonhankintamenetelmänä käytetään erilaisia haastattelumuotoja. Erityisiksi menetelmiksi haastattelut koetaan, koska niissä ollaan sanallisessa vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa koko ajan, tästä voi syntyä etua joustavuudessa mutta haittaa vastausten tulkinnassa ja ohjattavuudessa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2013, 204–207.)

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston analyysi kytkeytyy aineiston hankintaan. Koska tutkija osallistuu itse tutkimukseen, hänen osallistumisensa tutkimukseen aloittaa aineiston analysoinnin. Tutkijan esiymmärrys vaikuttaa väistämättä aineiston hankintaan sekä analysointiin. Aineiston analyysin laatuun vaikuttaa tutkijan kyky ymmärtää ja tulkita hänen tutkimuksensa kohdetta. (Puusa & Juuti, 2020, 139.) Työskenneltyään aineiston parissa laadullisissa tutkimuksissa, tutkija nojautuu jollain tavalla teoriaan. Perehdyttyään aineistoon tutkija voi kokea tarpeelliseksi syventää tai muokata alkuperäistä ajatustaan tai viitekehystä. (Puusa & Juuti, 2020, 78.) Tässä opinnäytetyössä Saariselän asumisratkaisut - tapahtuma tuottaa laadullista aineistoa.

5.2 Kyselytutkimus

Tutkijan kerätessä tietoa on hänen kysyttävä itseltään seuraavia kysymyksiä: Mitä haluan saada selville? Mistä minä löydän sen? Kuka voi kertoa minulle? Mitä minun tulisi etsiä ja mistä tunnistan etsimäni, kun löydän sen? Mitä saan selville, kun olen löytänyt sen? (McNiff, 2013, 106.)

Kyselytutkimuksella voidaan kerätä ja tarkastella tietoa esimerkiksi ihmisten mielipiteistä, arvoista sekä toiminnasta kysymyksillä kyselylomakkeen välityksellä. Kyselylomake on siis mittausväline, jolla saadaan selvitettyä muun muassa moniulotteisia ilmiötä sekä tilastollisia näkökohtia. Yleensä kyselytutkimus on määrällistä tutkimusta, jossa menetelmä on tilastollinen, pääosin mitatuista luvuista ja numeroista koostuva. Kysymykset, joihin annetaan sanallinen vastaus ovat

yleensä täydentäviä kysymyksiä. Määrällisellä tutkimusotteella ratkotaan yleiskäsityksiä ja laadullisilla menetelmillä paneudutaan yksityiskohtiin. Tutkimuksessa voidaan hyödyntää molempia lähestymistapoja. (Vehkalahti, 2019, 11–13.)

Toimintatutkimuksessa kyselyn tekemiselle on oikeastaan kaksi hyvää syytä. Selvittää perustietoja, joita ei olisi mahdollista varmistaa muuten. Kun on tarpeen arvioida tutkijoiden interventiota tutkimukseen ja palautetta on vaikea saada kerättyä muulla tavalla. (McNiff ym. 1996, 98–99.)

Opinnäytetyössämme kyselytutkimusta käytetään aineistonkeruumenetelmänä strukturoiduilla sekä avoimilla kysymyksillä.

5.2.1 Kyselyn kohderyhmä, kulku ja analysointi

Toimeksiantajan toiveena oli, että teemme kyselytutkimuksen Saariselän ja lähialueiden matkailualan yrityksille ennen Saariselän asumisratkaisut -tapahtumaa. Kyselytutkimuksen vastausten perustella asumisratkaisut -tapahtuman osallistujia ja sisältöä oli tarkoitus muokata yhdessä toimeksiantajan kanssa vastaamaan paremmin yritysten toiveita ja tarpeita.

Kyselytutkimuksella (Liite 1.) pyrimme saamaan mahdollisimman kattavan käsityksen Saariselällä ja sen lähialueilla toimivien matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisuihin liittyvistä tarpeista ja valmiuksista. Halusimme saada alueen matkailualan yrityksiltä selville sesonkityöntekijöiden lukumäärän nyt ja tulevaisuudessa, sekä selvittää seikat, jotka ovat yrityksille on tärkeitä sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisuihin liittyen.

Kartoitimme, paljonko yrityksillä on omia majoitusratkaisuja, paljonko niihin on sitoutuneena pääomaa ja paljonko yritykset olisivat halukkaita maksamaan vuokraa sesonkityöntekijöiden vuodepaikoista. Selvitimme myös, minkälaisiin toimiin yritykset olisivat halukkaita sitoutumaan ja miksi yritykset eivät olleet itse rakentaneet tai rakennuttaneet majoitusratkaisuja Saariselälle tai sen lähialueille.

Kysely lähetettiin yhteensä 70 vastaanottajalle. Kyselyn aineisto kerättiin sähköpostilla lähetetyllä Webropol -kyselylomakkeella. Kyselylomaketta esiteltiin

pienryhmällä. Kaikki sähköpostiosoitteet kerättiin julkisista lähteistä. Kysely oli anonyymi, eikä siinä kerätty henkilötietoja. Yksittäistä vastaajaa ei voi tunnistaa vastauksista. Vastaajille ilmoitettiin kyselyssä, että tuloksia hyödynnetään opin- näytetyössä sekä käsitellään Saariselän asumisratkaisut -tapahtumassa 26.4.2023.

Aineiston analysoimisen vaiheessa organisoidaan, järjestellään, vertaillaan ja kategorisoidaan kerättyä aineistoa (Alber, 2010, 148). Tavoitteena on selventää, käsittää ja kuvailla tutkimuksen kohteena olevaa aineistoa (Puusa & Juuti, 2020, 139). Lopullinen tutkimustekniikka riippuu tutkimuksen tavoitteista sekä tutkittavasta aineistosta. Tärkeintä on kuitenkin avoimuus, tarkistamisen mahdollisuus, systemaattinen lähestymistapa ja se, että valitut menetöt ovat perusteltavissa. (Puusa & Juuti, 2020, 141.)

Kyselyssä käytettiin Webropol-kyselytyökalua, joka lähetettiin sähköisesti yhteensä 70 vastaanottajalle alueella. Tulosten analysointi on tehty Webropol-kyselytyökalun tuloksista vertailuilla ja avaamalla tulokset sanalliseen muotoon. Kysymykset oli laadittu selkeiksi pääosin monivalintakysymyksiksi, jotta vastauksen antaminen olisi helppoa. Näin varmistettiin, että kysely olisi helposti luettava ja lopputulos on luotettava.

5.2.2 Kyselyn tulokset

Kyselyyn vastasi yhteensä 14 vastaaja 70:stä, eli vastausprosentti oli 20 %. Kaikki vastaajat vastasivat taustatietoja kartoittaviin kysymyksiin vastaajan asemasta ja yrityksen sesonkityöntekijöiden määrästä. Kyselyyn vastanneista puolet työskenteli johdossa, vajaa neljäsosa keskijohdossa ja vajaa neljäsosa yrittäjinä. Kuviot on esitetty liitteessä 5.

Kyselyyn vastanneista alle puolet työskentelivät yrityksissä, joissa sesonkityöntekijöiden määrä vaihteli yhden ja yhdeksän henkilön välillä. Noin kolmasosa työskenteli yrityksissä, joiden sesonkityöntekijöiden määrä vaihteli 10–49 henkilön välillä. Vastaajista kaksi työskenteli 50–99 sesonkityöntekijän yrityksissä. Yksi

vastaaja työskenteli yli 100 henkilöä sekä yksi yli 200 henkilöä työllistävissä yrityksissä. Yritysten sesonkityöntekijöiden määrän vaihteli suuresti ja tämän johdosta myös tapahtumassa esiteltävien majoitusratkaisujen tulisi olla mahdollisimman monipuolisia.

Vastauksista näkyi selvästi kiireellisin sesonkiaika, sillä lumisena aikana vuodepaikkojen määrän tarve kasvoi. Marras- ja joulukuussa 2022 keskiarvo oli noin 34–38 vuodepaikkaa yritystä kohden per kuukausi. Sesonkityöntekijöiden vuodepaikkojen kokonaismäärä oli kaikkien 13 vastaajan osalta noin 400–500 kappaletta marras- ja joulukuussa. Vuoden 2023 tammi - maaliskuun välisenä aikana vuodepaikkojen tarpeen määrä hieman laski vuoden lopusta, keskiarvon ollessa noin 26–28 paikkaa per kuukausi, joka tarkoittaa lähes 350 vuodepaikan kokonaistarvetta kuukausittain.

Saariselän 14 matkailualan yrityksen omistuksessa oli keskiarvallisesti noin 15 vuodepaikkaa. Vuodepaikkojen yhteismäärä kaikkien vastaajien kesken oli 207 kpl. Pääomaa oli sitoutuneena vuodepaikkojen omistamiseen 1 275 000 €, keskiarvon ollessa noin 115 900 € per yritys.

Selkeästi tärkeämpinä ominaisuuksina liittyen sesonkityöntekijöiden vuodepaikkoihin tai asumiseen vastaajat pitivät vuodepaikan tai asunnon sijaintia sekä niihin liittyviä kustannuksia. Seuraavaksi tärkeimpinä pidettiin majoituksen kuntoa ja omaa huonetta. Alle puolet vastaajista piti tärkeänä omaa WC:tä ja suihkutilaa. Vastaajista kolme piti yrityksen sesonkityöntekijöille tärkeänä omaa asuntoa sekä ainoastaan yksi arvioi, että lemmikkien salliminen olisi tärkeää. Valinnoissa yllätti saunan ja tulisijan merkityksettömyys. Näitä ei ollut valinnut kukaan vastaajista.

Vuosille 2024–2025 vastaajista 86 % kertoi tarvitsevänsä lisää vuodepaikkoja. 14 % arvioi nykyisten vuodepaikkojen määrän riittävän. Toukokuusta 2024 lokakuuhun 2024 vastaajien keskiarvo vuodepaikkojen tarpeesta oli 9–15 paikkaan kuukaudessa, kokonaismäärällisesti reilusta 70 vuodepaikasta lähes 120 vuodepaikkaan. Arvio lumisen ajan sesonkityöntekijöiden vuodepaikkojen määrän tarpeesta kasvoi hieman. Yritykset arvioivat, että sesonki pidentyisi tulevaisuudessa huhtikuulle asti. Marraskuussa ja joulukuussa 2024 keskiarvo vuodepaikkojen

tarvemäärästä oli yrityksillä 33–40 paikkaa per kuukausi, kokonaismäärältään 400 vuodepaikasta 525 vuodepaikkaan. Vuoden 2025 tammi - maaliskuun välisenä aikana vuodepaikkojen tarpeen määrä hieman laski vuoden 2024 lopusta, keskiarvon ollessa kuitenkin 28–30 vuodepaikkaa per kuukausi. Kokonaismäärältä tämä tarkoittaa noin 360–400 vuodepaikkaa kuukausittain. Positiivisena kasvuarviona oli huhtikuu 2025, jossa keskiarvo vuodepaikkojen määrästä oli noin 24 paikkaa, joka tarkoittaa kaikkien vastanneiden yritysten osalta yhteensä noin 260 vuodepaikkaa.

Yritykset olivat enimmillään valmiita maksamaan vuokraa sesonkityöntekijöidensä majoituksesta Saariselällä 200–600 € per kuukausi. Yritykset ovat harkinneet sesonkityöntekijöiden vuodepaikkojen määrien kasvattamiseksi alueella seuraavia vaihtoehtoja: kiinteistöjen tai huoneistojen vuokraus 71 %, kiinteistöjen tai huoneistojen ostaminen 50 %, tilaisten majoitusratkaisujen ostaminen tai vuokraaminen (esimerkiksi talovaunut, minitalot, asuinkontit) 36 % sekä kiinteistöjen tai huoneistojen rakennuttaminen tai rakentaminen 21 %.

Mikäli Saariselälle rakennettaisiin majoitusratkaisuja, yritykset arvioivat olevansa valmiita sitoutumaan seuraaviin toimiin. Vastaajista 85 % olisi valmis sitoutumaan määräaikaiseen kolmen vuoden vuokrasopimukseen, 38 % kiinteistön ostamiseen, 23 % kiinteistön rahoittamiseen, sekä 23 % määräaikaiseen viiden vuoden vuokrasopimukseen. Vastaajista 8 % ei ollut harkinnut sitoutuvansa mihinkään vaihtoehtoihin ja 8 % oli harkinnut sopivan kohteen löytyessä myös ostamista, mutta vuokraus olisi kuitenkin ensisijainen vaihtoehto.

Suurimpia esteitä sille, miksi yritykset eivät itse rakennuta majoitustiloja henkilökunnalleen ovat seuraavanlaisia: rakentaminen ei ole yrityksemme ydintoimintaamme 64 %, korkeat rakennuskustannukset 64 %, tonttien saatavuus ja hinta 43 %, korkeat riskit 36 % ja muu vaihtoehto 29 %. Muu vaihtoehtoon oli kirjattu seuraavia esteitä; ympärivuotinen tarve koskee omia asuntoja, talvikausille tarve soluasunnoille. Yhtiö omistaa alueella jo 20 rivitalohuoneistoa. Rakennuttamalla saa paremman tuoton vuokraamalla tai myymällä majoituksen asiakkaille. Tarve majoitukseen on vain 4 kuukaudeksi vuodessa.

Yritykset toivoivat, että käsittelemme 26.4.2023 järjestävässä Saariselän asumisratkaisutapahtumassa muun muassa sesonkityöntekijöille tarkoitettujen asuntojen rakentamiseen liittyviä edullisia tontteja sekä Inarin kunnan osuutta asuntojen järjestämiseen. Toivotuiksi aiheiksi nousivat myös kunnan vuokra-asuntojen huono kunto sekä sisäilmaongelmat suhteessa todella korkeaan vuokratasoon. Keskustelun aiheeksi haluttiin julkiset linja-autoyhteydet Ivalosta Saariselälle. Koska yritysten toiveita ei ollut paljoa, päätimme käsitellä kaikkia toivottuja aiheita tilaisuudessa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Saariselän matkailualan yritykset pitävät tärkeänä majoituspaikan keskeistä sijaintia, kustannustehokasta hintaa, hyvää kuntoa ja työntekijän omaa huonetta. Yritykset olisivat valmiita sitoutumaan pitkiin, kolmen – viiden vuoden mittaisiin vuokrasopimuksiin ja maksaisivat tällaisesta majoituksesta 200–600 € kuukaudessa. Merkittävänä tuloksena voidaan pitää yritysten arvioita sesongin pidentymisestä tulevaisuudessa huhtikuulle saakka, sekä sesonkityöntekijöiden vuodepaikkojen määrän arvioitua kasvamista.

6 SAARISELÄN ASUMISRATKAISUT-TAPAHTUMA

Järjestimme Saariselän asumisratkaisut -tapahtuman kyselyn jälkeen. Tapah- tuma koettiin tärkeäksi järjestää, koska asuntopulaan haluttiin löytää ratkaisuja. Kyselyn tulokset vahvistivat tapahtuman tarpeellisuuden ja ohjasivat tapahtuman suunnittelua ohjelman sekä esiintyjien osalta.

Tapahtumassa osallistuttiin alueen matkailuyrittäjät keskusteluun ja luotiin mah- dollisuus yhteistyöhön ja uudenlaisten ratkaisujen kehittämiseen alueella. Tapah- tuma oli kaikille avoin, mutta kohderyhmänä olivat matkailualalla toimivat yrityk- set, jotka työskentelevät Saariselällä tai 20 kilometrin etäisyydellä Saariselän keskustasta. Tapahtumasta rajattiin ulos muun muassa ajoneuvontestausta tai ajoneuvojen renkaita alueella testaavat yritykset, sekä sellaiset yritykset, jotka eivät toimi suoraan matkailualla. Kutsu tilaisuuteen lähetettiin samalla jakelulla kuin itse kysely aikaisemmin. Kyselyssä tiedusteltiin aiheita mitä tapahtumassa haluttaisiin käsiteltävän.

Toimeksiantajan kanssa yhdessä määrittelimme tapahtumalle tavoitteet ja niitä oli kolme:

- 1) Esitellä Saariselän ja sen lähialueiden matkailualan yritysten sesonkityönteki- jöiden majoitusratkaisut –kyselyn tulokset.
- 2) Löytää ratkaisuvaihtoehtoja erilaisten asumisratkaisujen toteuttamiseen.
- 3) Asumisratkaisuja tarvitsevien sekä asumisratkaisuja tuottavien toimijoiden kohtaaminen.

Ensimmäinen tavoite valittiin, koska haluttiin, että ennen asioiden ratkaisemista osallistujilla tulisi olla mahdollisimman selkeä tilannekuva Saariselän ja sen lähi- alueiden asuntotilanteesta. Tavoitteen saavuttamiseksi tapahtuman ensimmäi- nen puheenvuoro varattiin kyselyn tulosten esittelemiseen. Kyseessä oli yksi ta- pahtuman päätavoitteista, joten tulosten esittelemiseen varattiin aikaa hieman enemmän kuin muille esiintyjillä.

Toisena tavoitteena oli löytää ratkaisuvaihtoehtoja erilaisten asumisratkaisujen toteuttamiseen. Tavoite valittiin, koska kyselyn tuloksissa tuli ilmi, että vastaajat

olivat kiinnostuneita ostamaan tai vuokraamaan lisää majoituskapasiteettia Saariselältä tai sen lähialueilta. Tavoitteen saavuttamiseksi kokosimme toimeksiantajan kanssa tilaisuuteen esiintyjä, jotka esittelivät asumisratkaisuihin liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia monipuolisesti eri näkökulmista.

Kolmantena tavoitteena oli asumisratkaisuja tarvitsevien sekä asumisratkaisuja tuottavien toimijoiden kohtaaminen. Tavoite valittiin, jotta tapahtumassa esitetyistä ratkaisuehdotuksista päästäisiin etenemään konkreettisiin toimenpiteisiin. Järjestimme puheenvuorojen jälkeen verkostoitumistilaisuuden, jonka yhteydessä osallistujilla oli mahdollisuus tutustua tarkemmin esiintyjiin ja heidän tarjoamiinsa ratkaisuihin.

Tilaisuus haluttiin pitää ytimekkäänä. Esitysten kokonaiskestoksi sovittiin kaksi tuntia, jonka jälkeen tuli verkostoitumistilaisuus. Tarkoituksena oli esitellä mahdollisimman kattavasti erilaisia ratkaisuja ja niiden tarjoajia tiiviissä aikataulussa. Ensimmäistä esitystä lukuun ottamatta, esityksille varattiin seitsemän minuuttia aikaa oman aiheen esittelyyn. Kysymyksiin vastaamiseen sekä yleiseen keskusteluun varattiin kolme minuuttia per esiintyjä.

Tilaisuuden juontajaksi palkattiin pitkän linjan kiinteistöammattilainen ja Saariselän kiinteistömarkkinat hyvin tunteva Juha Tahvanainen. Juontajan vastuulla oli esiintyjien esittely sekä aikataulujen noudattaminen. Aikataulun (LIITE 4.) ollessa tiivis osallistujia edellytettiin lähettämään esiintymismateriaalit etukäteen tapahtuman järjestäjille. Sujuvuuden varmistamiseksi kokosimme materiaalit yhteen ja huolehdimme niiden esittämisestä sekä tapahtuman teknisestä toteutuksesta etäyhteyksineen. Kaikista esiintyjien ennakkoon lähettämistä materiaaleista otettiin varmuuskopio, joka tallennettiin toiselle tietokoneelle sekä verkkopalveluun. Tapahtuman jälkeen esiintyjien materiaalit lähetettiin kaikille halukkaille. Tapahtumaa ylläpidettiin kahdella tietokoneella koko tapahtuman ajan sekä verkkoyhteyksiä ja konferenssikaiuttimia oli järjestetty kaksi kappaletta. Kaikki yhteyden testattiin muutamaa päivää ennen tapahtumaa sekä vielä tapahtumapäivän aamuna. Varaverkkona toiminut matkapuhelimella jaettu mobiili-

verkko nimettiin samalla nimellä ja salasanalla. Edellä mainittujen varmuustoi-
mien vuoksi yhden laitteen rikkoutuminen, toimintahäiriö tai verkkoyhteyksien
katkeaminen ei keskeyttäisi tilaisuutta ja johtaisi kiusalliseen tilanteeseen.

Tapahtumaan ilmoittautuneille lähetettiin etukäteen kartalla varustettu saapumis-
ohje. Osallistujien kulkua helpottaaksemme rakennuksen ulkopuolelle oli sijoi-
tettu kaksi ulkojulistetta ohjaamaan tilaisuuteen tulijoita. Koska tapahtumapaikka
Santa`s Hotel Tunturi on suuri ja käsittää lukuisia rakennuksia, kiinnitimme opas-
kartat myös hotellin eri rakennusten pääoviin. Ohjeistimme myös vastaanottovir-
kailijoita siitä, minne he neuvoisivat tilaisuuteen tulijoiden saapumaan. Tapahtu-
mapaikalle tulostimme WIFI:n nimen ja salasanan näkyville hyvien verkkoyhteyk-
sien varmistamiseksi. Noin 30 minuuttia ennen tilaisuuden alkua ulkona oli hen-
kilö vastaanottamassa vieraat ja sisällä toinen henkilö, joka neuvoi saapujille
muun muassa saniteettitilat sekä sen, mistä kahvi- ja leipätarjoilu on myöhemmin
noudettavissa.

Tapahtumaturvallisuudesta huolehdimme tarkastamalla varauloskäyntien paikat
sekä esteettömyyden. Toimme paikalle oman ensiapulaukun ja tarkastimme al-
kusammutuskaluston paikat. Osallistujina oli kaksi ensivastekoulutuksen saa-
nutta sopimuspalokuntalaista, joiden kanssa sovimme, että he ottavat johdon kä-
siinsä, mikäli tilaisuudessa ilmenee ensiapua vaativia tilanteita. Huomioimme eri-
koisruokavaliot välipalatarjoilussa.

6.1 Tapahtuman kulku

Tilaisuuteen osallistui yhteensä noin 40 henkilöä. Tilaisuudessa oli yhteensä 16
esitystä, joista 14 oli paikan päällä ja kaksi esiintyi etäyhteyden välityksellä. Esiin-
tyjinä oli muun muassa kunnan hallituksen puheenjohtaja, Inarin kunnan tekninen
johtaja, kunnan vt. kehitysjohtaja, Metsähallituksen edustaja, lukuisia eri raken-
nusliikkeiden edustajia, Lapin kehitys ry:n edustaja, ammattikorkeakoulun kon-
septihankkeen projektipäällikkö sekä siirrettäviä majoitusratkaisuja tuottavien yri-
tysten edustajia.

Inarin kunnanvaltuuston edustaja aloitti tilaisuuden ja kiteytti tapahtuman sanoen, että koska tapahtuman otsikko on asumisratkaisut, toivottavasti niitä konkreettisia tehtäviä tai toimia löydetään. Hän esitti neljä eri keinoa asian ratkaisemiseksi. 1) edunvalvonta rakennusalan eri toimijoiden suuntaan 2) tonttitarjonta 3) asuntorakentaminen, johon osaamista löytyy Inarin kunnan yrityksistä 4) jokin muu ratkaisu, joita hän toivoi tapahtumassa ideoitavan.

Esittelimme Saariselän ja sen lähialueiden matkailualan sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisut -kyselytutkimuksen tulokset yleisölle. Kävimme läpi Saariselän nykytilanteen kunnan asuntojonon ja asuntojen saatavuuden osalta. Esittelimme yksityisten markkinoiden vapaana olleet asunnot, hinnat sekä Inarin väestöennusteen. Eniten aikaa käytettiin kyselyn tuloksiin ja niistä keskustelemiseen. Ihmetystä yleisössä herätti erityisesti Inarin nopea väestönkasvu, sekä se, että 86 % kyselyyn vastaajista uskoo tarvitsevansa lisää majoituskapasiteettia jo kaudelle 2024 - 2025.

Kyselyssä tuli ilmi, että vastaajat halusivat kuulla edullisista, majoitustarkoitukseen sopivista tonteista. Inarin kunnan tekninen johtaja kertoi alueen avoimista tonteista, Inarin asuntorakentamisen tilanteesta, kunnan tonttien hakuprosessista ja tulevista kaavamuutoksista. Metsähallituksen kiinteistökehityksen edustaja avasi metsähallituksen ja laatumaa.fi -verkkosivuston toimintaa. Esille tulivat myös Saariselän vapaana olevat tontit sekä kaavoitushankkeet. Lapin kehitys ry:n edustaja kertoi esiselvityshankkeesta, jossa on tarkoitus kehittää Lapin asumista. Esiintyjä ideoi myös rakentamisen elinkaarimallia, jossa otetaan huomioon pitkän aikavälin kunnostustarpeet etukäteen.

Puolet kyselyn vastanneista oli harkinnut ostavansa kiinteistöjä tai huoneistoja saadakseen sesonkityöntekijöille lisää vuodepaikkoja. Viidesosa puolestaan oli harkinnut rakennuttavansa tai rakentavansa kiinteistöjä tai huoneistoja. Vastauksen pohjalta viidenneksi, kuudenneksi ja seitsemänneksi esiintyjäksi valitsimme selkeästi suurempia rakennusalan toimijoita. Nämä toimivat valikoituivat, sillä he kykenevät toimittamaan valmiita asumisratkaisuja hyvin erilaisiin tarpeisiin, oli sit-

ten kyseessä arkkitehtonisesti näyttävä kokonaisuus tai valmiina paikalleen nostettu CLT-elementtitalo. Esiintyjät saivat yleisön vakuuttuneeksi siitä, että ratkaisuja kyllä löytyy, jos paikallisilla yrityksillä on uskallusta investoida.

Koska kyselyyn vastanneista viisi kappaletta oli harkinnut tilapäisten majoitusratkaisuiden ostamista tai vuokraamista, pyysimme paikalle tilapäisiä tai liikuteltavia asumisratkaisuja tapahtumassa edustavia yrityksiä. Liikuteltavia talovaunuratkaisuja edusti Lapelland Finland Oy. Modulaarisista ja yhteen liitettäviä minitaloista kertoi Y-tiimi Oy:n edustaja. Tapahtumassa heräsi keskustelua talovaunujen ja minitalojen sijoituspaikasta. Inarin kunnan teknisen toimen edustaja totesi, että ratkaisusta sekä kunnasta riippuen talovaunut saattavat tarvita toimenpide- tai rakennusluvan. Talovaunuyritysten edustajat puolestaan totesivat, että liikuteltavien ratkaisujen etu on se, että mikäli tarpeet muuttuvat, vaunut on mahdollista siirtää uuteen kohteeseen.

Lapin ammattikorkeakoulun Coolbox -pilottihankeen projektipäällikkö kertoi vähähiilisestä ja energiatehokkaasta, Lappiin soveltuvasta microrakennuksesta. Rakennukseen on liitetty niin sanottu offgrid -teknologiaa, joka sisältää uudenlaisia teknisiä ratkaisuja hajautettua energiantuotantoa varten.

Saariselkä vuokrahuoneistot Oy:n edustaja esitteli vapaita loma- ja asuinhuoneistojansa Ivalosta, Saariselältä ja Vuotsosta. Aiemmin kyselytutkimuksen tuloksia esiteltäessä oli kerrottu, että paikallisille yrityksille olivat tärkeitä sijainti, kustannukset ja majoituksen kunto. Esityksen aikana yleisöstä kritisoiinkin sitä, miten vanhat kohteen Vuotsosta ja Ivalosta sopivat yritysten toiveisiin.

Viimeisten puheenvuorojen jälkeen kysyttiin, että ovatko kausityöntekijät sellaisia pitkäaikaisia työntekijöitä, jotka aina palaavat takaisin vai sellaisia, jotka eivät enää tule takaisin? Yksiselitteistä vastausta kysyjä ei tähän saanut, mutta juontaja arveli, että melko paljon on palaavia työntekijöitä. Paikallinen yrittäjä totesi, että koska rakentaminen tai asuntojen hommaaminen ei ole paikallisten yrittäjien ydinliiketoimintaa, rakennusyritysten pitäisi tehdä heille mahdollisimman helposti ostettavia ratkaisuja. Viimeisenä puheenvuorossa kiiteltiin tapahtuman järjestäjiä

ja kerrottiin positiivisena uutisena, että etuovi.com -sivuston mukaan Inarin kunnassa oli Suomen lyhimmät omakotitalojen myyntiajat.

Tapahtuman juontaja summasi yhteen tapahtuman antia ja totesi, että Saariselän yrittäjille on tarjolla runsaasti vaihtoehtoja. Jos haluaa laajentaa toimintaa, pitää olla henkilökuntaa ja henkilökuntaa varten pitää olla asuntoja. Juontaja katsoi, että paikalliset yritykset voisivat lähteä hankkeeseen yhdessä tai sitten kilpailuttaisivat urakoitsijoita tai perustajaurakoitsijoita. Hän myös arveli, että vapaana olevat neljä rivitalotonttia loppuisivat nopeasti kesken, mikäli rakentaminen jatkuu. Henkilöstöasunnoista todettiin, että tuotto on todennäköisesti parempi, jos rakennuttaa majoitustiloja matkailijoille. Mutta tyytyväisempiä työntekijöitä saa rakennuttamalla heille asuntoja.

6.2 Tapahtuman tulokset

Tapahtuman ensimmäisenä tavoitteena oli esitellä Saariselän ja sen lähialueiden matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisut-kyselyn tulokset. Kyselyn esittelyyn oli varattu tapahtumassa eniten aikaa. Esitys ja kyselyn tulokset oli mahdollista saada tilaisuuden jälkeen paperisena kopiona tai sähköpostilla toimitettuna. Esityksen aikana pyrimme aktivoimaan yleisöä kysymyksillä. Harjoittelemalla saimme tiivistettyä asiat olennaisimpiin ja onnistuimme esittelemään tulokset kattavasti yleisölle. Loppuun varasimme aikaa vapaalle keskustelulle.

Tapahtuman toinen ja samalla varmasti tärkein tavoite oli löytää ratkaisuvaihtoehtoja erilaisten asumisratkaisujen toteuttamiseen. Saariselän asumisratkaisutapahtuman nimi velvoitti löytämään ratkaisuja, joilla asuntopulaa voitaisiin helpottaa. Lähdimme ratkaisemaan tavoitetta mahdollisimman monipuolisella esiintyjälistalla. Toimeksiantajan kanssa tavoittelimme sitä, että löytäisimme erilaisia vaihtoehtoja tyydyttämään erilaisten ja erikokoisten yritysten tarpeita. Uudisrakentamiseen soveltuvia ratkaisuja esitteli Kiiruna-talot. CLT-taloista kertoi AsummaGroupin toimitusjohtaja ja tilaelementeillä toteutetuista ratkaisuksista Hawo -yhtiön edustaja. Kaikki yritykset toimittavat uudisasuntoja avaimet käteen periaatteella, mutta kaikkien toimintamalli on hieman toisistaan poikkeava. Kiirunatalot

on perinteinen, Lapissa jo vahvan markkina-aseman saavuttanut omakotirakentaja. Asumma Group Oy on keskittynyt arkkitehtonisesti näyttäviin CLT-hankeisiin ja Hawo Suomi Oy toimittaa omakotitalot, loma-asunnot tai päiväkodit kokonaan valmiina, yhdellä kertaa. Esittelimme siirrettäviä talovaunuratkaisuja, mini- ja microtaloja, paikallisia, valmiita majoitusratkaisuja unohtamatta. Saavutimme toisen tavoitteemme.

Kolmas tavoite tapahtumalla oli asumisratkaisuja tarvitsevien sekä asumisratkaisuja tuottavien toimijoiden kohtaaminen. Tapahtumaan osallistui noin 40 ihmistä. Onnistuimme saamaan tilaisuuteen kattavan puhuja- sekä osallistujajoukon. Kohtaamisia silmällä pitäen järjestimme tilaisuuden loppuun vapaamuotoisen kahvi- ja verkostoitumistilaisuuden. Sovimme etukäteen, että toimeksiantajan edustajat sekä opinnäytetyön tekijät kulkivat pöydistä toiseen ja pyrkivät fasilitoimaan keskustelua. Tavoitteenamme oli erityisesti murtaa jäätä, tutustuttaa eri tekijöitä toisiinsa ja törmäyttää ajatuksia.

Vapaamuotoisten keskustelujen ansiosta saattaisi löytyä myös täysin uudenlaisia asumisratkaisuja, ideoita tai liiketoimintamahdollisuuksia, joilla Saariselän alueen asuntopulaa olisi mahdollista ratkaista. Kahvi- ja evästarjoilu alkoi 18.15 ja todistimme lukuisia antoisia keskusteluja.

Lähes kaikki Inarin kunnan ulkopuolelta tulevat esiintyjät olivat ihmeissään siitä, kuinka Inarin kunnan ennustettu väestömäärän kehitys oli positiivinen, ja kuinka akuutti asuntopula aluetta vaivasi. Erityisesti rakennusliikkeiden edustajat kokivat tämän myönteisenä, sillä muualla Suomessa rakentaminen oli alkanut hidastumaan. Viimeisimmät henkilöt siirtyivät pois tilasta sen sulkeuduttua klo 20.00. Osallistujat ja esiintyjät viihtyivät toistensa seurassa hyvin ja osa jatkoi vielä suuremmassa ryhmässä illalliselle. Koimme onnistuneemme myös kolmannen tavoitteen saavuttamisessa.

Noin viikon kuluttua tapahtumasta Forentia Oy julkaisi aloittavansa kaksi kymmenen pientalon hanketta Inariin. Toinen hankkeista on tarkoitus toteuttaa Saariselälle ja toinen Ivaloon. Hankkeet saivat alkuunsa Saariselän asumisratkaisutapahtumasta.

7 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Inarin kunnan asuntotilanteeseen ja alan tutkimuksiin kattavasti perehdyttyämme sekä kyselytutkimuksen sekä Saariselän asumisratkaisut -tapahtuman järjestetyämme päädyimme seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin, joilla Saariselän matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden asumista on mahdollista helpottaa.

7.1 Vaihtoehtoisten majoitusratkaisujen mahdollistaminen.

Saariselän tunturikeskukseen tulisi perustaa koemielessä alue, jonne olisi mahdollista tuoda vaihtoehtoisia, joustavia ja tarvittaessa liikuteltavia majoitusratkaisuja kuten asuinkontteja, erilaisia pyöräalustaisia talovaunuja, minitaloja tai vastaavia asumisratkaisuja. Erilaisia ratkaisuja yhdistää usein se, että niiden käyttämiseksi tarvitaan tasainen ja kantava alusta sekä vesi-, viemäri ja sähköliitännät. Inarin kunta voisi ottaa aktiivisen roolin uudenlaisen majoitusalueen koordinoimisissa, mutta kaupallisten toimijoiden sekä matkailuyritysten tulisi kantaa taloudellinen vastuu hankkeen kustannusten osalta. Erilaisten majoitusratkaisuiden testaus mahdollistaisi sen, että parhaimmaksi osoittautunutta majoitusratkaisua olisi mahdollista lähteä monistamaan sekä muualle Inariin kuin myös muihin tunturikeskuksiin.

Lapin AMK:n konseptitalo, sekä erilaiset talovaunut ovat vain muutamia esimerkkejä siitä, millaisia liikuteltavia ja nopeasti skaalattavia majoitusratkaisuita on saatavilla.

7.2 Tonttien saatavuuden parantaminen ja hinta

Metsähallituksen, Inarin kunnan ja alueen yritysten tulisi käydä avointa dialogia siitä, miten tonttien saatavuutta olisi mahdollista parantaa ja kaavoitusta nopeuttaa. Säätelyn keventäminen ja rakennusten vapaampi käyttötarkoitus kaavassa todennäköisesti nopeuttaisi rakentamista.

Tunturikeskuksissa rakennetaan helpommin loma-asuntoja kuin vakituiseen asumiseen tarkoitettuja asuntoja, sillä loma-asuntojen tuotto on yleensä korkeampi. Saariselällä valtio omistaa suurimman osan maasta ja yksityistä maanomistusta

on hyvin vähän. Laatumaa voi pitää tonttien hinnat korkealla, sillä kilpailua ei ole. Saariselän taajamassa on jo nyt mahdollista saada tontin vuokrahinnasta alennusta, mikäli asukkaat ovat paikallisia. Tonttien myymistä halvempaan hintaan nimenomaan paikallisten sekä puhtaasti sesonkityöntekijöiden majoittamiseen tulisi harkita. Saariselän alueelle tulisi kaavoittaa lisää sesonkiasumiseen tarkoitettuja tontteja.

7.3 Asuntopulan viestittäminen

Inarin kunnassa on järjestetty asuntotapahtumia Ivalossa vuosina 2017 ja 2022 sekä vuonna 2023 Saariselällä. Asuntotapahtumat kokoavat eri alojen toimijoita yhteen ja niiden ansiosta ongelmalle on saatu lisää medianäkyvyyttä. Asuntotapahtumat ovat joka kerta tuoneet konkreettisia tuloksia. Saariselän asumisratkaisut -tapahtuman jälkeen alkoi kaksi kymmenen talon rakennusprojektia Inarin kunnan alueella.

Mitä enemmän asuntopulaa ja Inarin kunnan positiivisia väkiluvun kasvuennusteita rummutetaan julkisuudessa, sitä enemmän perustajaurakoitsijat, rakennuttajat ja sijoittajat kiinnostuvat mahdollisuudesta rakentaa alueelle. Mitä enemmän asuntoja rakennetaan, sitä enemmän Saariselän ja sen lähialueiden matkailuyrityksien veto- ja pitovoimaisuutta voidaan parantaa.

8 POHDINTA

Toimeksiantajan sekä opinnäytetyön tekijöiden välillä solmittiin opinnäytetyösopimus, jossa sovittiin vastuista ja määriteltiin tuotettavan aineiston jakamisesta ja omistusoikeuksista. Avoimen tieteen periaatteen mukaisesti opinnäytetyössä ei ollut erikseen salattavia kohtia. Toimeksiantaja asetti opiskelijoiden käyttöön mentorin, joka oli tukena koko prosessin ajan. Kyselytutkimus oli täysin anonyymi, eikä siinä käsitelty henkilötietoja. Vastaajia ei voi tunnistaa vastausten perusteella. Informoimme myös vastaajia siitä, että kyselyn tuloksia hyödynnetään opinnäytetyössä sekä käsitellään Saariselän asumisratkaisut -tapahtumassa. Kyselytutkimus lähetettiin kaikille Saariselän matkailualan yrityksille. Vastaajia oli 14 kappaletta, mikä on verrattain pieni määrä. Kyselyn tulokset saattaisivat olla erilaisia suuremmalla vastausmäärällä. Olemme tietoisia, että työ tarkistetaan plagiatin tunnistusohjelmassa.

Saariselän asumisratkaisut tapahtumaa ei julkaistu verkossa tai nauhoitettu. Tämä oli toimeksiantajan toive ja sillä tavoiteltiin sitä, että osallistujat uskaltaisivat rohkeammin tuoda mielipiteitään tapahtumassa esille. Tapahtuman nauhoittaminen olisi lisännyt opinnäytetyön luotettavuutta. Dokumentoimme koko opinnäytetyön mahdollisimman avoimesti ja seikkaperäisesti. Pyrimme koko prosessin ajan objektiivisuuteen, rehellisyyteen ja siihen, että tiedämme mitä olemme tekevässä.

Useissa Lapin matkailukeskuksissa on samankaltainen, ellei jopa Inaria pahempi asuntopula. Tutkimuksen tulokset ovat sovellettavissa muihin tunturi- ja matkailukeskuksiin. Sesonkityöntekijöiden tilapäistä majoittamista on mahdollista hyödyntää myös kaivannaisteollisuudessa tai muilla, lyhytaikaista tai tilapäistä majoitusta vaativilla aloilla, kuten esimerkiksi marjanpöiminnassa.

Inari on muuttovoittoinen kunta, jossa palvelualat ja erityisesti matkailu tuovat suurimman osan tuloista. Matkailun kasvu on nopeaa ja yritykset tarvitsevat lisää osaavaa työvoimaa. Kunnan väkiluku on kasvanut ja kasvun ennustetaan jatkuvan. Asuntokuntien lukumäärä on ollut voimakkaassa kasvussa jo pitkään ja Ina-

rin kunnan asuntojono on noin 150–170 henkilön suuruinen. Kymmenesosa Inarin kuntalaisista asuu puutteellisesti varustelluissa tai varustetasoltaan tuntemattomissa asunnoissa. Alueella asuu merkittävä määrä sesonkityöntekijöitä, joiden tarkkaa lukumäärää ei tiedä kukaan. Päätöksenteon tueksi olisi hyödyllistä saada tutkittua tietoa matkailukeskuksissa asuvien ja työskentelevien sesonkityöntekijöiden todellisesta määrästä. Tämä olisi tärkeä jatkotutkimuksen aihe. Aihetta tulisi tutkia myös sesonkityöntekijöiden näkökulmasta.

Saariselän taajamassa on poikkeuksellisen paljon nuorta väestöä ja tilannetta pahentaa se, että nuorten vuokralla asuminen on kasvava trendi koko maassa. Vapaille vuokramarkkinoilla ei juurikaan ole vapaana olevia asuntoja. Väkiluvun kasvaminen on aiheuttanut Inariin kroonisen asuntopulan, jota on yritetty ratkaista jo vuosia. Inarin kunta on järjestänyt useita asunoseminaareja ja ongelma on niin suuri, että se on kirjattu jopa Inarin kunnan strategiaan.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli löytää sesonkityöntekijöiden asumiseen ratkaisumalleja, joiden avulla Saariselän ja sen lähialueiden matkailuyrityksien veto- ja pitovoimaisuutta voitaisiin parantaa ja helpottaa rekrytointia. Koimme oppimisprosessin mielekkääksi ja erityisesti kyselyn tekeminen, sekä tapahtuman järjestäminen yhteistyössä toimeksiantajan kanssa koettiin opettavaiseksi. Yrittäjien ja esiintyjien kanssa käydyt keskustelut avasivat ongelman laajuutta ja antoivat uusia näkökulmia asuntopulaan. Vaikka lähes kaikki yritykset kamppailevat saman asian kanssa, suhtautuminen ja ratkaisumallit olivat varsin erilaisia. Osa yrittäjistä peräänkuulutti kunnalta suurempaa vastuuta ja toinen toivoi ongelman ratkeavan itsestään tarjonnan kasvaessa. Yksi yrittäjä ryhtyi itse rakentamaan rivitaloa työntekijöilleen.

Inarin kunta ei ole halukas kasvattamaan omaa vuokra-asuntojensa osuutta. Tämä on ymmärrettävää, sillä arviolta noin 14.3 % Inarin kunnan asukkaista asuu Inarin vuokra-asuntojen hallitsemisissa asunnoissa. Matkailualan yritykset eivät rakennuta asuntoja, sillä rakentaminen ei ole heidän ydinliiketoimintaansa ja tontit sekä rakentaminen koetaan kalliiksi. Paikalliset rakennusliikkeet eivät halua rakentaa asuntoja Saariselälle, sillä rakennettavat asunnot pitäisi saada vuokrattua koko vuodeksi.

Erilaisia ratkaisuja sesonkityöntekijöiden majoitusongelmiin on olemassa, mutta ne vaativat rahan ja sitoutumisen lisäksi laaja-alaista yhteistyötä poliittisten päättäjien, kaavoittajien ja alueen yritysten välillä. Eri toimijoiden pitäisi yhdessä houkutella perustajaurakoitsijoita sekä asuntosijoittajia alueelle. Vaikka rakentamisen suhdanteet näyttävät koko maassa varsin synkiltä, Inarissa matkailun vetovoima on kova ja väestö jatkaa kasvamistaan. Inarissa on tarvetta asunnoille, mutta tarvitaan rohkeita aloituksia ja määrätietoista työtä, että uudet rakennushankkeet saadaan käyntiin ja yritysten sesonkityöntekijöille saadaan lisää vuodepaikkoja. Inarin kunta voisi toimia sillanrakentajana ja kokoavana voimana eri toimijoiden välillä.

Saariselän asumisratkaisut -tapahtuman ansiosta Inarin kuntaan saatiin kaksi uutta, kymmenen pientalon hanketta. Opinnäytetyön innoittamana toinen opinnäytetyön tekijöistä päätti rakennuttaa Saariselälle rivitalon, jotka opinnäytetyön julkaisuhetkellä ovat juuri valmistumassa. Koemme, että onnistuimme tavoitteidemme saavuttamisessa hyvin. Erilaisten ratkaisumallien lisäksi saimme aikaiseksi rakennushankkeita, jotka omalta osaltaan auttavat Saariselän haastavassa asuntotilanteessa. Toivomme, että näiden asuntojen myötä vapautuu lisää majoituskapasiteettia yritysten sesonkityöntekijöiden käyttöön ja se parantaa paikallisten yritysten veto- ja pitovoimaisuutta Saariselällä.

LÄHTEET

Alber, S. 2010. A Toolkit for action research. Maryland: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

Alho, E., Härmälä, V., Oikarinen, E., Kekäläinen A., Noro, K., Tähtinen, T. & Vuori, L. 2018. Valtioneuvoston kanslia. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 9/2018. Vuokra-asuntosijoitusalan kannattavuus, kilpailutilanne ja kehittämistarpeet. Viitattu 28.1.2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-512-9>

Barona, 2023. Työelämän tutkimus – mitä kuuluu suomalaiseen työelämään? Viitattu 3.10.2023 <https://barona.fi/tyoelaman-tutkimus>

Dictionary.com, LLC. 2023. Viitattu 13.2.2023 <https://www.dictionary.com/browse/bed-place>.

Finavia 2023a. Lentoasemat. Tervetuloa Ivalon lentoasemalle. Viitattu 28.1.2023 <https://www.finavia.fi/fi/lentoasemat/ivalo?navref=airport-select>.

- 2023b. Lentoliikenteen tilastot. Matkustajatilastot aiemmilta vuosilta. Matkustajat lentoasemittain 1998–2022. Viitattu 28.1.2023 <https://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tietoa-lentoliikenteesta/liikennetilastot/liikennetilastot-vuosittain>.

Heikkinen, H.L.T. 2006. Tutkiva ote toimintaan: toimintatutkimuksen lähtökohdat. Teoksessa Heikkinen, H.L.T., Rovio, E., Syrjälä, L.(toim.) Toiminnasta tietoon toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Helsinki: Kansanvalitussseura, 15–36.

Helsingin Sanomat 2019. Suomen kuntien välinen jako kasvajiin ja kurjistujiin voimistuu, ennustaa Tilastokeskus – grafiikka näyttää, millainen on kuntasi tulevaisuus. Viitattu 10.4.2023. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006255836.html>

Hilli, A. 2023. Inarin Vuokra-asunnot Oy. Toimistosihteeri. Puhelinkeskustelu 26.3.2023.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Saravaara, P. 2013. Tutki ja Kirjoita. 18. painos. Helsinki

House of Lapland 2023a. Sesonkityö Lapissa FAQ. Viitattu 31.8.2023 <https://www.lapland.fi/fi/asuminen/tyo/lappi-sesonkityo-faq/>

House of Lapland 2023b. Viisi vinkkiä asunnon hakuun Lapissa. Viitattu 31.8.2023 <https://www.lapland.fi/fi/asuminen/asuminen-lapissa/vinkit-asunnon-hakuun/>

Huhta, M. & Myllyntaus, V. 2021. Työnantaja, brändi ja työntekijäkokemus. Rakenna vetovoimainen työpaikka, ota tavoittelemasi työntekijät rakastavat ja kilpailijasi kadehtivat. Helsinki

Inarin kunta 2023a. Saariselkä – Matkailukeskus Euroopan huipulla. Viitattu 31.8.2023 <https://www.inari.fi/fi/matkailu/inarin-kylat/saariselka.html>

- Inarin kunta 2023b. Suurin ja kaunein. Viitattu 10.4.2023 <https://www.inari.fi/fi/inari-info.html>

Inarin kunta 2019. Arktisen Inarin strategia 2030. Viitattu 8.2.2023 https://www.inari.fi/media/tiedostot-2019/hallinto-2019/arktisen-inarin-strategia-2030_valtuuston-hyvaisyys-12.12.2019.pdf.

Inarin kunta 2022. Talousarvio vuodelle 2023 sekä talous- ja toimintasuunnitelma vuosille 2023–2025. Viitattu 8.2.2023 <https://www.inari.fi/media/talousarvio2023.pdf>.

Inarin Kunnan tekninen osasto 2023. Esitys: Inarin kunnan asuintontit. Saariselän asumisratkaisut-tapahtumassa 26.4.2023.

Inarin Kunta 2023. Kuntapäätjä. Puhe Saariselän asumisratkaisut-tapahtumassa 26.4.2023

Kiiski, A. 2017. Työperäistä maahanmuuttoa tarvitaan. Kunta- ja hyvinvointityönantajat. Viitattu 16.9.2023 <https://www.kt.fi/palvelussuhde/alkaminen/kv-rekrytointi>

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkka, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi, opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Tallinna: AS Printon

Kotimaisten kielten verkkojulkaisu, 2021. Nykysuomen sanakirja. Viitattu 20.2.2023 https://kaino.kotus.fi/ns/Nykysuomen_sanakirja_4_O-R.pdf.

Kuula, A. 1999. Toimintatutkimus. Kenttätyötä ja muutospyrkimyksiä. Tampere: Vastapaino.

Lapelland Finland 2023. Talovaunu. Viitattu 5.10.2023 <https://lapelland.fi/vaunut/minisviittivaunu/>

Lapin AMK 2023. Coolbox -hanke Viitattu 13.8.2023. <https://www.tequ.fi/fi/project-bank/coolbox/>

Lapin Liitto 2023. Lapin matkailustrategia. Päivitys koronatilanteeseen 2021. Viitattu 2.10.2023 <https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2022/05/Lapinliitto-Matkailustrategia-2022-aukeamina.pdf>

Maaseudun tulevaisuus, 2022. Vuokralla asuvien määrä ylitti 1,5 miljoonan – kasvusta huolimatta suurin osa aikuisista asuu omistusasunnossa. Viitattu 23.5.2023 <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/uutiset/42358913-9284-4580-b429-42a28c2ff86d>

McNiff, J. 2013. Action research: Principals and Practice. New York: Routledge.

McNiff, J., Lomax, P. & Whitehead, J. 1996. You and your action research project. London: Routledge.

Metsähallitus 2023. Saariselän alue. Viitattu 31.8.2023 <https://www.luontoon.fi/saariselka>

MDI Public Oy 2022 a. Väestöennuste. MDI:n väestöennuste 2022. Viitattu 29.1.2023 https://www.mdi.fi/wp-content/uploads/2022/09/MDI-n-vaestoen-nuste-2022_300922.pdf

- 2022b. Väestöennuste 2040. Viitattu 29.1.2023 <https://www.mdi.fi/en-nuste2040/>.

Miettunen, O. 2022. Inari haluaa selättää kasvua jarruttavan asuntopulan – kunnan asukasluku noussut jo yli 7 000:n, upea luonto, etäisyys ruuhkiin ja matala verotus houkuttavat. Viitattu 29.1.2023 <https://www.lapinkansa.fi/inari-haluaa-selattaa-kasvua-jarruttavan-asuntopul/4988005>.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2018. Kehittämistyön menetelmät, uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.–5. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy

Puusa, A. & Juuti, P. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät.

Ritalahti, J, 2023. Lapin matkailusesonki jouluna 2022. Viitattu 19.5.2023. Lapin matkailusesonki jouluna 2022 - Haaga-Helia eSignals

Rouvinen, J. 2020. Lomalle vai töihin? - Työntekijöiden perusteet lähteä sesonkitöihin. Viitattu 11.1.2023 Jyväskylän yliopisto Kauppakorkeakoulu Pro gradu – tutkielma <https://jyx.jyu.fi/bitstream/hadle/123456789/69309/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-202005293565.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Saarinen, U. 2023. Suomessa väki keskittyy taajamiin. Viitattu 10.4.2023 https://www.stat.fi/tup/vi2010/art_2011-12-16_001.html

Scott, S. & Visser, A. 2021. Constraining labour: The Integration dynamics of working-class horticultural migrants I in rural areas of Norway, the UK and the US. 117. Viitattu 16.9.2023. DOI: 10.1111/soru.12363 Sociologia Ruralis Volume62, Issue1

Tilastokeskus 2023a. Kuntien avainluvut. Alueen Inari avainluvut kuviona. Väkiluku 1987–2021. Viitattu 28.1.2023 https://verti-net2.stat.fi/verti/graph/viewpage.aspx?ifile=quicktables/kuntien_avainluvut_2021/avainluku_M411&isext=true&lang=3&x=800&y=800&rind=51.

- 2023b. Kuntien avainluvut / Vuoden 2021 aluejako / Inari 1987–2021. Asuntokuntien lukumäärä. Viitattu 10.4.2023 https://verti-net2.stat.fi/verti/graph/viewpage.aspx?ifile=quicktables/kuntien_avainluvut_2021/alue_148&isext=true&lang=3&x=800&y=800&rind=12

Tilastokeskus 2021. Kuntien avainluvut / 2021 aluejaolla / Kuntien avainluvut 1987–2021. Viitattu 11.2.2023 https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/Kuntien_avainluvut__2021/kuntien_avainluvut_2021_aikasarja.px/table/tableViewLayout1/.

Tilastokeskus 2023a. Tietoa tilastoista. Käsitteet. Asunto. Viitattu 11.2.2023 <https://www.stat.fi/meta/kas/asunto.html>.

Tilastokeskus 2023 b. Tietoa tilastoista. Käsitteet. Majoituspaikka. Viitattu 11.2.2023 <https://www.stat.fi/meta/kas/majkapasit.html>.

Tilastokeskus 2023 c. Tietoa tilastoista. Käsitteet. Vuodepaikka. Viitattu 11.2.2023 <https://www.stat.fi/meta/kas/vuodepaikka.html>.

Tilastokeskus 2023d. StatFin/väestönrakenne/13vu-- Taajamat väkiluvun ja väestötiheyden mukaan, 2021. Väestö 31.12. muuttujina Vuosi, Taajama ja Tiedot. Viitattu 10.4.2023. Alueaikasarjat 1987–2021. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaerak/statfin_vaerak_pxt_13vu.px/table/tableViewLayout1/

Tilastokeskus 2023e. Kuntien avainluvut/ 2021 aluejaolla/alueaikasarja 1987-2021. Muuttujina tiedot, alue 2021 ja vuosi. Viitattu 21.5.2023 https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/Kuntien_avainluvut__2021/laaja_alueaikasarjat_2021.px/table/tableViewLayout1/

Tilastokeskus 2023f. Tietoa tilastoista. Käsitteet. Asuntokunta. Viitattu 30.5.2023. <https://www.stat.fi/meta/kas/asuntokunta.html>

Vehkalahti, K. 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät, pdf. Viitattu 20.9.2023 Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät (helsinki.fi) Helsinki: Finn Lectura 2014.

Vilka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä. Ratkaisut tutkimuksen umpikuihin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Virtanen, S. 2012 Sesonkityön haasteet johtamistyön näkökulmasta. Opinnäytetyö. Viitattu 18.2.2023 Turun ammattikorkeakoulu https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/47772/Sanna_Virtanen.pdf?sequence=1

Visit Finland 2022. Venäjän hyökkäyksen vaikutukset STF ohjelmassa mukana oleville matkailuyrityksille. Viitattu 28.9.2023 <https://www.visitfinland.fi/48f686/contentassets/242f0f5314604d75b4ed84a5349dc9b3/venajan-hyokkayksen-vaikutukset-matkailuyrityksille---vf-kyselyn-lopullinen-data.pdf>

Visitory. Saariselkä. Majoitustilastot ja matkailutilastot tammikuu – joulukuu 2022. Viitattu 10.4.2023 <https://visitory.io/fi/saariselka/2022-01/2022-12/>

Väylävirasto 2023. Tienumerointi ja tienumerokartat. Viitattu 10.4.2023 <https://vayla.fi/vaylista/aineistot/kartat/tiekartat>

YLE 2023. Inarissa kuvataan kansainvälistä Constellation-sarjaa – yksi suurimmista Suomessa kuvatuista tuotannoista jättää alueelle 1,7 miljoonaa euroa. Viitattu 10.4.2023 <https://yle.fi/a/74-20016076>

YLE uutiset 2019. Kun muu Lappi tyhjenee, niin Suomen suurimman kunnan väkiluku kasvaa – näin erämaaluonto houkuttelee ihmisiä jäämään. Viitattu 10.4.2023 <https://yle.fi/a/3-11005194>

YLE uutiset 2018. Inarin asuntopula on vihdoinkin helpottamassa. Viitattu 20.3.2023 <https://yle.fi/a/3-10173368>.

YLE uutiset 2022. Sesonkityöntekijä joutuu tinkimään asuntonsa sijainnista ja koosta – Lapin asuntopula vaikeuttaa kausityöntekijöiden palkkaamista. Viitattu 16.9.2023. <https://yle.fi/a/74-20005661>

LIITTEET

- Liite 1. Kysely: Saariselän ja sen lähialueiden matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisut
- Liite 2. Mainos
- Liite 3. Kutsu Saariselän asumisratkaisut -tapahtumaan
- Liite 4. Saariselän asumisratkaisut -tapahtuman ohjelma
- Liite 5. Kyselyn tulokset/ Antola ja Alariesto esitys 26.4.2023
- Liite 6. Juha Tahvanainen Oy: Tervetuloa Saariselän asumisratkaisut-tapahtumaan

Liite 1. 1(4) Kysely

Saariselän ja sen lähialueiden matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisut

Saariselkä ja sen lähialueet tarkoittavat kyselyssä Saariselän kylää ja noin kahdenkymmenen kilometrin sädettä sen keskustasta.

Taustatiedot

1. Vastaajan asema yrityksessä

- Johto Keski-
johto Asiantuntija
 Toimihenkilö Yrittäjä Jokin muu, mikä: _____

2. Edustamanne yrityksen sesonkityöntekijöiden enimmäismäärä Saariselällä tai sen lähialueilla

- 1 - 4 henkeä 5 - 9 henkeä 10 - 19 henkeä
 20 - 49 henkeä 50 - 99 henkeä 100 -149 henkeä
 150 - 199 henkeä 200 tai enemmän

Sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisuiden nykytilanne

Vuodepaikka tarkoittaa kyselyssä yhden henkilön yöpymiseen tarkoitettua tilaa. Parisänky lasketaan kahdeksi vuodepaikaksi.

4. Kuinka monta vuodepaikkaa yrityksellänne oli sesonkityöntekijöiden käytössä vuoden eri kuukausina Saariselällä tai sen lähialueilla?

Huomioi kaikki vuodepaikat, joita yrityksenne hallinnoi huhtikuu 2022 - maaliskuu 2023 välisenä aikana.

Huhtikuu 2022, kpl _____

Toukokuu 2022, kpl _____

Kesäkuu 2022, kpl _____

Heinäkuu 2022, kpl _____

Elokuu 2022, kpl _____

Liite 1. 2(4)

Syyskuu 2022, kpl _____

Lokakuu 2022, kpl _____

Marraskuu 2022, kpl _____

Joulukuu 2022, kpl _____

Tammikuu 2023, kpl _____

Helmikuu 2023, kpl _____

Maaliskuu 2023, kpl _____

5. Kuinka monta sesonkityöntekijöiden käytössä olevaa vuodepaikkaa yrityksenne omistaa Saariselällä tai sen lähialueilla?

_____ kpl

6. Kuinka paljon yrityksellänne on pääomaa sitoutuneena sesonkityöntekijöiden vuodepaikkoihin Saariselällä tai sen lähialueilla?

Syötä summa ilman välilyöntejä

_____ €

7. Mitkä tekijät ovat yrityksellenne tärkeitä sesonkityöntekijöiden vuodepaikkoihin liittyen?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

- Sijainti
- Kustannukset
- Majoituksen kunto
- Lemmikkien salliminen
- Sauna
- Tulisija
- Oma asunto
- Oma huone
- Oma WC ja suihku

Muu, mikä: _____

Liite 1. 3(4)

Sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisuiden tarve vuosina 2024 - 2025**8. Onko yrityksellänne tarve saada nykyisten vuodepaikkojen lisäksi enemmän vuodepaikkoja sesonkityöntekijöiden käyttöön vuosina 2024 - 2025 Saariselältä tai sen lähialueilta?**

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

9. Kuinka monta vuodepaikkaa arvioitte yrityksenne tarvitsevan sesonkityöntekijöille eri kuukausina vuosina 2024 - 2025 Saariselällä tai sen lähialueilla?

Huomioi kaikki vuodepaikat, joita yritys hallinnoi

Huhtikuu 2024, kpl _____
Toukokuu 2024, kpl _____
Kesäkuu 2024, kpl _____
Heinäkuu 2024, kpl _____
Elokuu 2024, kpl _____
Syyskuu 2024, kpl _____
Lokakuu 2024, kpl _____
Marraskuu 2024, kpl _____
Joulukuu 2024, kpl _____
Tammikuu 2025, kpl _____
Helmikuu 2025, kpl _____
Maaliskuu 2025, kpl _____

Liite 1. 4(4)

10. Kuinka paljon yrityksenne olisi enimmillään valmiita maksamaan vuokraa sesonkityöntekijöiden majoituksesta per vuodepaikka per kuukausi Saariselällä tai sen lähialueilla?

_____ €

11. Minkälaisia ratkaisuja yrityksenne on harkinnut sesonkityöntekijöiden vuodepaikkojen määrän kasvattamiseksi Saariselällä tai sen lähialueilla?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

- Kiinteistöjen tai huoneistojen ostaminen
- Kiinteistöjen tai huoneistojen rakennuttaminen tai rakentaminen
- Tilapäisten majoitusratkaisujen ostaminen tai vuokraus (Talovaunut, minitalot, asuinkontit)
- Kiinteistöjen tai huoneistojen vuokraaminen
- Ei mitään näistä
- Muu, mikä: _____

12. Minkälaisiin toimiin yrityksenne olisi valmis sitoutumaan, mikäli Saariselälle tai sen lähialueille rakennettaisiin majoitusratkaisuja?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

- Kiinteistön ostamiseen
- Kiinteistön rahoittamiseen
- Määräaikaiseen viiden vuoden vuokrasopimukseen
- Määräaikaiseen kolmen vuoden vuokrasopimukseen
- Ei mihinkään ylläolevista
- Muu, mikä: _____

13. Mitkä ovat suurimmat esteet sille, että yrityksenne ei itse rakennuta majoitustiloja henkilökunnalle Saariselälle tai sen lähialueelle?

- Rakentaminen ei ole ydinliiketoimintaamme
- Korkeat rakennuskustannukset
- Tonttien saatavuus
- Tonttien hinta
- Korkeat riskit
- Muu, mikä: _____

14. Mitä aiheita yrityksenne toivoisi käsiteltävän 26.4.2023 järjestettävässä Saariselän asumisratkaisut -tapahtumassa?

Liite 2. 1(1) Tapahtuman mainos

Inarin yritys- ja kehittämispalvelut

April 19 · 🌐

Tule mukaan kuulemaan erilaisista asumisen ratkaisuista! Tapahtumassa pureudutaan etenkin Saariselän alueeseen ja työvoiman majoittamisongelmiin, mutta toki samoja asumisen ratkaisuja voi hyödyntää muuallakin. Mukana myös firmoja, joilla ehkä hieman uudenvuosiakin ideoita myös omakoti- sekä loma-asumiseen. Ilmoittaudu mukaan täältä:

<https://tapahtumat.inari.fi/event/v8dWa>

**Saariselän
asumisratkaisut**

Keskiviikkona 26.4
Kello 16-18
Tunturihotellilla

INARI
Voimakas luonnostaan

Liite 3. 1(1) Tapahtuman kutsu

Aihe: Tervetuloa Saariselän asumisratkaisut -tilaisuuteen

Tervetuloa mukaan Saariselän asumisratkaisut -tilaisuuteen! Asuntotarve on kaikkien tiedossa ja nyt haetaan askelia ongelman vähentämiseksi!

Aika ja paikka: keskiviikko 26.4. kello 16-18/19, Santa's hotel Tunturin kokoustila Urupää (hotellin ns. vanha puoli, kulku kokoustilaan tapahtuu takakautta. Opasteita pihalla ja ajo-ohje liitteenä).

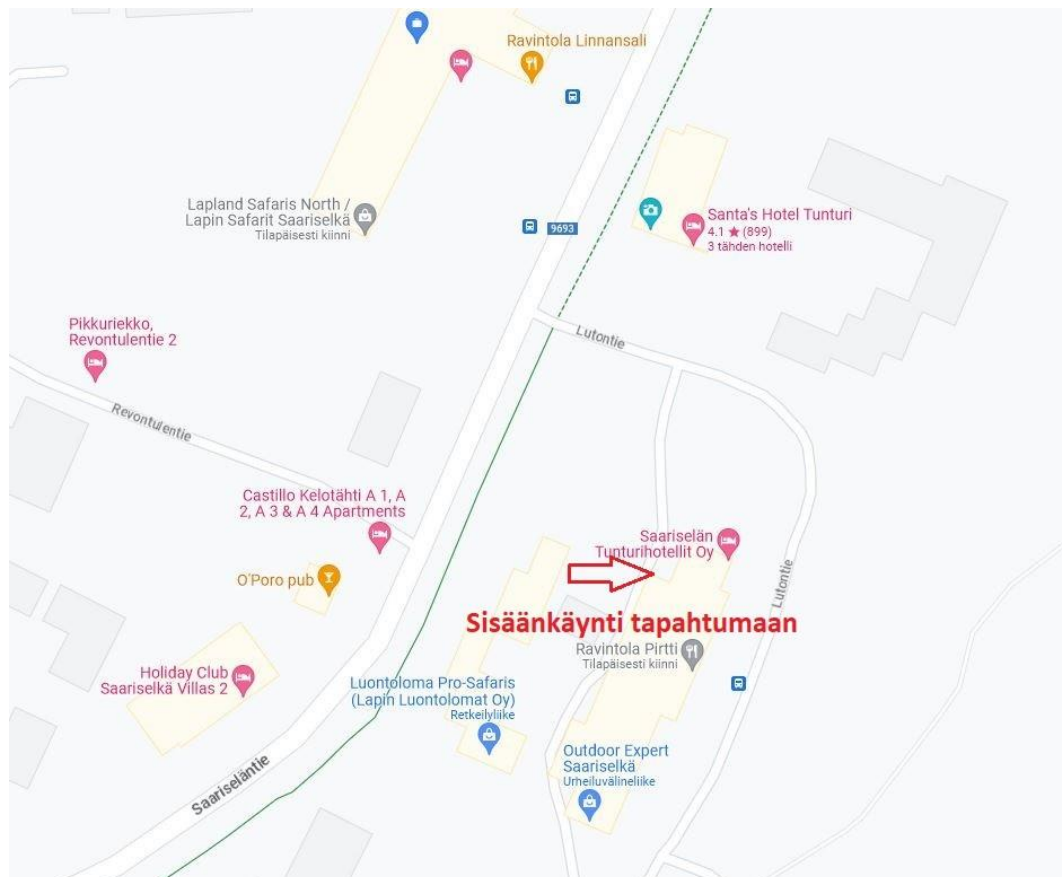
Tapahtuman juontajana toimii Juha Tahvanainen ja tilaisuus aloitetaan Inarin kunnan tervehdyksen jälkeen Janne Antolan ja Susanna Alarieston (Lapin AMK YAMK-opinnäytetyö) nopealla katsauksella heidän juuri tekemästään kyselystä Saariselän matkailuyritysten majoitustarpeista. Sitten vuorossa on asiaa tonteista ja kaavoituksesta Inarin kunnan teknisen osaston ja Metsähallituksen edustajilta. Tämän jälkeen kuulemme ripeitä esittelyjä erilaisista asumisratkaisuksista. Esitysten välissä ja niiden jälkeen on kuitenkin hieman aikaa myös keskustelulle ja kysymyksille. Toivottavasti tilaisuus tarjoaa jotain uutta ideaa Saariselän alueen asuntopulan ratkaisemiseksi.

Tapahtuman päätteeksi noin kello 18 tarjoillaan kahvit ja kahvien lomassa on noin kello 19 saakka aikaa vapaasti keskustella ja verkostoitua.

Yhteistyöterveisin

Inarin kunta

Yritys- ja kehittämispalvelut

Liite 4. 1(1) Asumisratkaisut-tapahtuman ohjelma

SAARISELÄN ASUMISRATKAISUT-TAPAHTUMA 26.4.

16.00	Kunnanvaltuuston puheenjohtaja Janne Tervahauta
16.05	Janne Antola ja Susanna Alariesto
16.20	Reetta-Mari Tammela, tekninen johtaja Inarin kunta
16.30	Tarja Hämäläinen, Alueidenkäytön johtava asiantuntija, Kiinteistökehitys - Metsähallitus
16.40	Mika Kallunki, Lapin Kehitys Ry
16.50	Martti Mela, toimitusjohtaja, Asumma Group Oy
17.00	Timo Hintsanen, toimitusjohtaja, Hawo
17.10	Pentti Sutinen, Ismo Säily, Kiiruna-talot
17.20	Jarmo Hotanen, Y-tiimi (etänä)
17.30	Juho-Pekka Koskelo, myyntijohtaja, Lapelland Finland (etänä)
17.40	Coolbox- hanke, Projektipäällikkö Riku Närhi, Lapin AMK
17.50	Antero Ylävaara / Inari-Saariselkä vuokrahuoneistot Oy
18.00	Juha Tahvanainen: loppuyhteenveto
18.15	Kahvit ja keskustelua
19.30	Tilaisuus päättyy

Liite 5. 1(9) Kyselyn tulokset/ Antola ja Alariesto, esitys

Liite 5. 2(9)

Saariselkä

302 asukasta

3900 asiakas vuodetta

334000 matkailijaa vuonna 2022

Lähteet: Tilastokeskus ja Visitory matkailutilastot

Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

Saariselkä

Asuntojonossa: 18 kpl

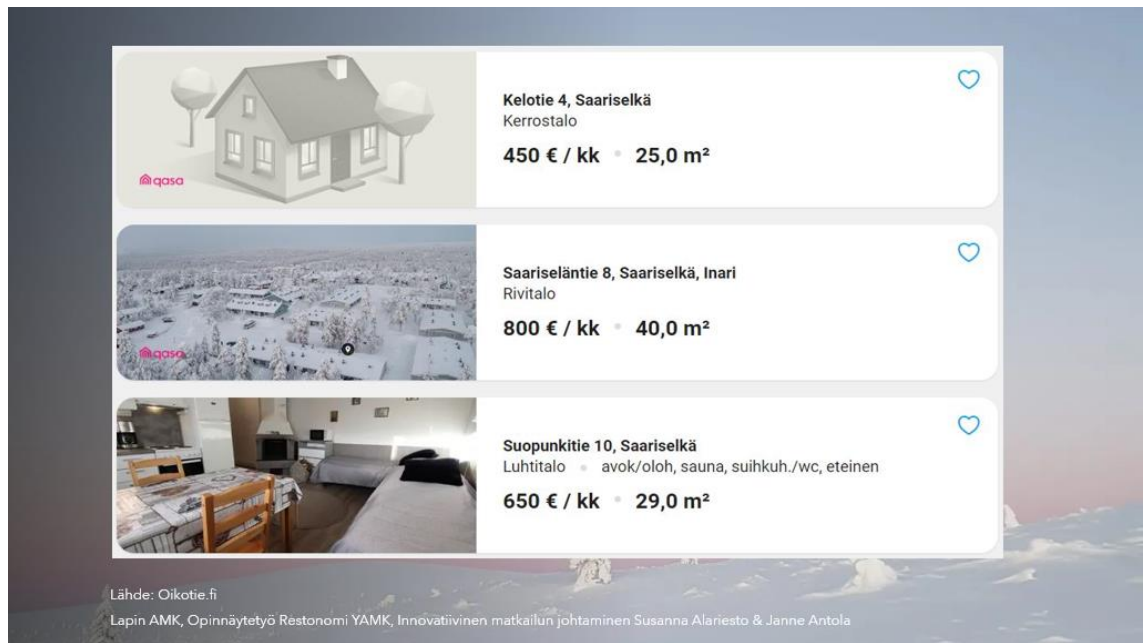
Kunnan asuntoja: 63 kpl (vapaita: 0 kpl)

Vapailla markkinoilla vuokra-asuntoja: 3 kpl

Lähteet: Inarin kunta, Inarin vuokra-asunnot Oy, Vuokraovi.com, Oikotie.fi, tori.fi

Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

Liite 5. 3(9)

	<p>Kelotie 4, Saariselkä Kerrostalo</p> <p>450 € / kk • 25,0 m²</p>
	<p>Saariseläntie 8, Saariselkä, Inari Rivitalo</p> <p>800 € / kk • 40,0 m²</p>
	<p>Suopunkitie 10, Saariselkä Luhtitalo • avok/oloh, sauna, suihkuh./wc, eteinen</p> <p>650 € / kk • 29,0 m²</p>

Lähde: Oikotie.fi
Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

Inarin väestöennuste 2021 – 2040, skenaariot

Kaupungistuminen: + 1.5 %

Perusura: + 5.1 %

Kansainvälistyvä Suomi: + 10 %

Hajautuminen: + 10.7 %

Lähteet: MDI Public Oy 2022

Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

Liite 5. 3(9)

Kysely: Saariselän ja sen lähialueiden matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisut

Kyselyjä lähetettiin: 70 kpl

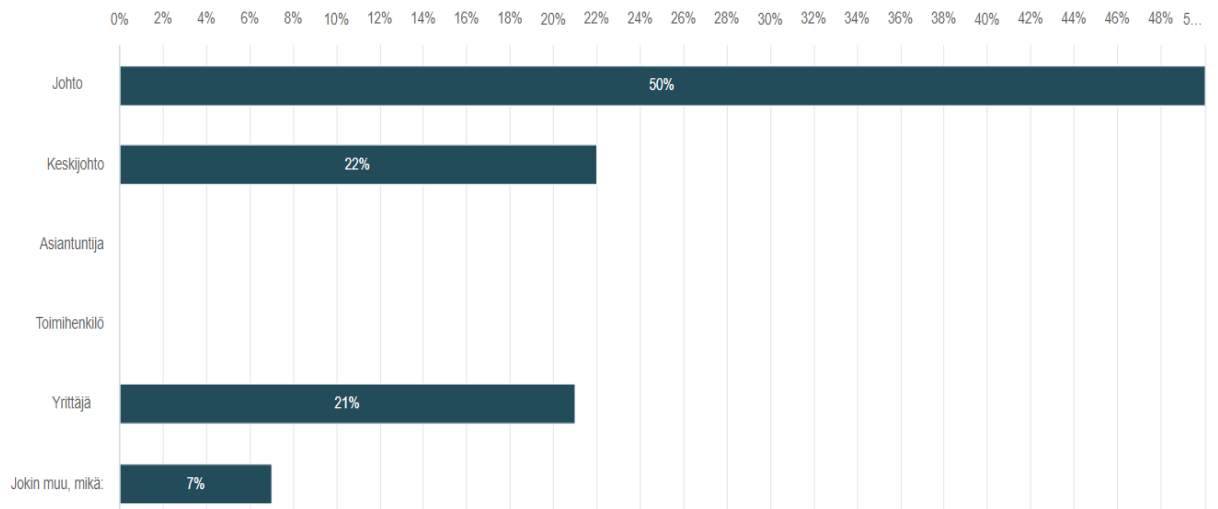
Vastaajia 20 % eli 14 kpl

Vastaajat: 50 % oli yrityksen johtoa, 22% keskijohtoa ja 21 % Yrittäjiä

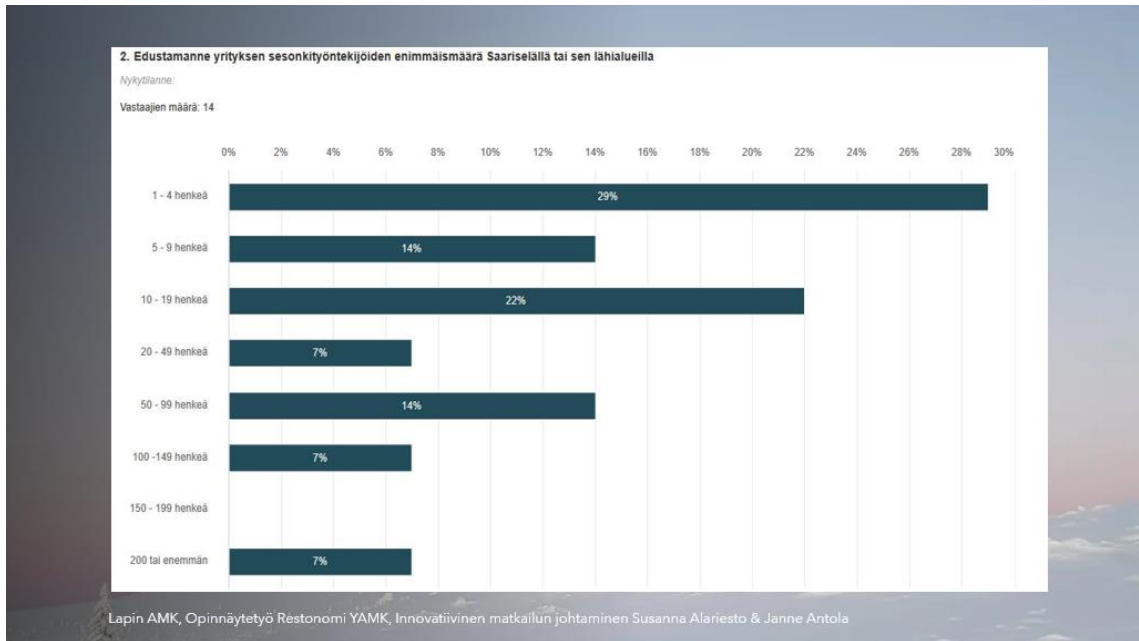
Lähteet: MDI Public Oy 2022
Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

1. Vastaajan asema yrityksessä

Vastaajien määrä: 14

Liite 5. 4(9)

3. Kuinka monta vuodepaikkaa yrityksellänne oli sesonkityöntekijöiden käytössä vuoden eri kuukausina Saariselällä tai sen lähialueilla?

Huomioi kaikki vuodepaikat, joita yrityksenne hallinnoi huhtikuu 2022 - maaliskuu 2023 välisenä aikana.

Vastaajien määrä: 13

	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskijajonta
Huhtikuu 2022, kpl	0,0	50,0	16,0	7,0	176,0	20,1
Toukokuu 2022, kpl	0,0	47,0	11,9	5,5	119,0	17,9
Kesäkuu 2022, kpl	0,0	47,0	13,4	7,5	134,0	17,4
Heinäkuu 2022, kpl	0,0	47,0	13,4	7,5	134,0	17,4
Elokuu 2022, kpl	0,0	47,0	15,6	8,5	156,0	17,7
Syyskuu 2022, kpl	0,0	47,0	14,1	8,5	141,0	17,3
Lokakuu 2022, kpl	0,0	47,0	14,1	8,5	141,0	17,3
Marraskuu 2022, kpl	0,0	140,0	34,6	6,0	415,0	50,6
Joulukuu 2022, kpl	0,0	168,0	38,0	6,0	494,0	56,0
Tammikuu 2023, kpl	0,0	170,0	28,5	6,0	371,0	47,2
Helmikuu 2023, kpl	0,0	168,0	26,6	6,0	346,0	45,5
Maaliskuu 2023, kpl	0,0	168,0	26,6	6,0	346,0	45,5

Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

Liite 5. 5(9)

4. Kuinka monta sesonkityöntekijöiden käytössä olevaa vuodepaikkaa yrityksenne omistaa Saariselällä tai sen lähialueilla?

Vastaajien määrä: 14

	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
kpl	0,0	80,0	14,8	1,5	207,0	24,1

5. Kuinka paljon yrityksellänne on pääomaa sitoutuneena sesonkityöntekijöiden vuodepaikkoihin Saariselällä tai sen lähialueilla?

Syötä summa ilman välilyöntejä

Vastaajien määrä: 11

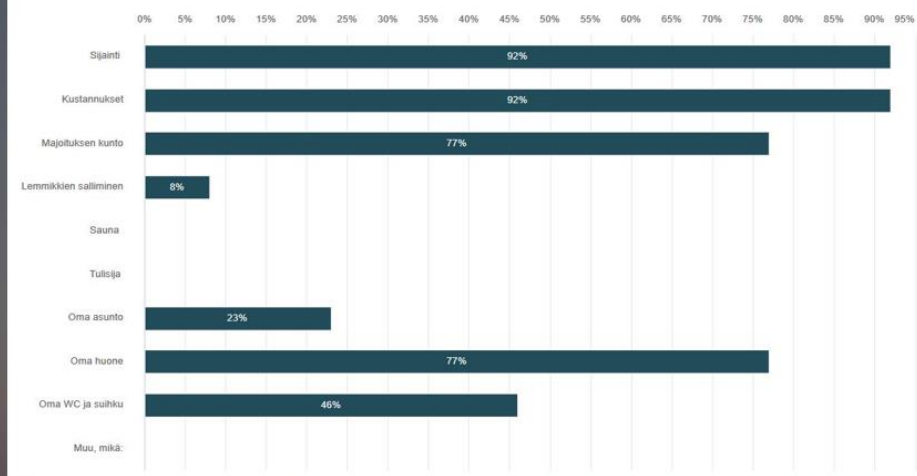
	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
€	0,0	400000,0	115909,1	50000,0	1275000,0	145065,8

Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

6. Mitkä tekijät ovat yrityksellenne tärkeitä sesonkityöntekijöiden vuodepaikkoihin liittyen?

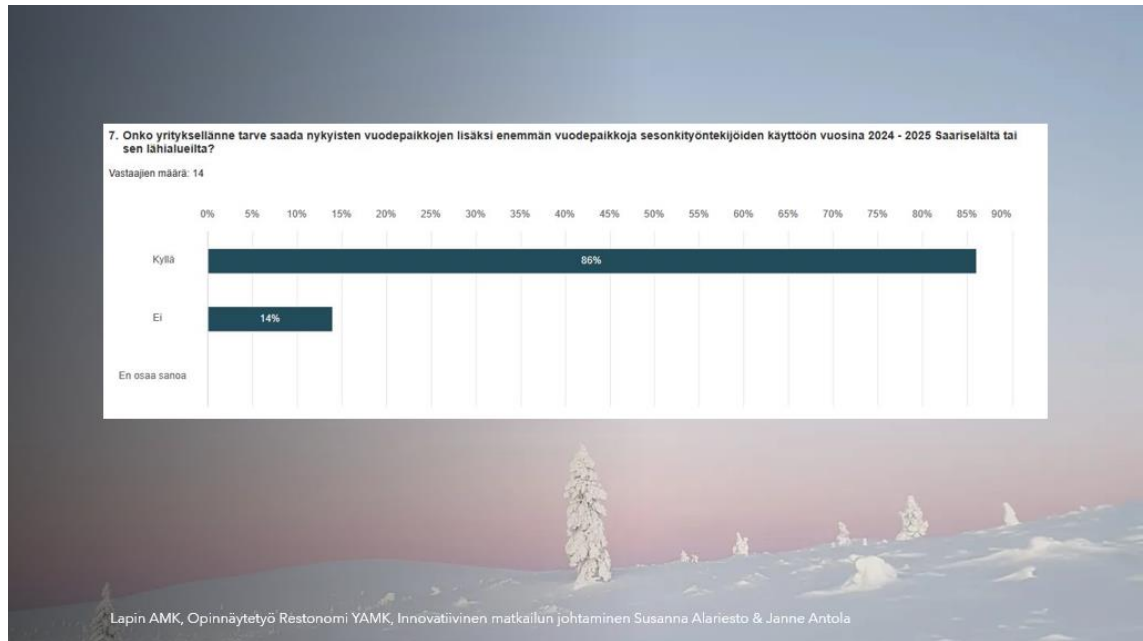
Välitse yksi tai useampi vaihtoehto

Vastaajien määrä: 13 , valittujen vastausten lukumäärä: 54

Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

Liite 5. 6(9)

Dia

8. Kuinka monta vuodepaikkaa arvioitte yrityksenne tarvitsevan sesonkityöntekijöille eri kuukausina vuosina 2024 - 2025 Saariselällä tai sen lähialueilla?

Huomioi kaikki vuodepaikat, joita yritys hallinnoi

Vastaajien määrä: 13

	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskijajonta
Huhtikuu 2024, kpl	0,0	180,0	23,6	4,0	260,0	53,3
Toukokuu 2024, kpl	0,0	43,0	9,3	5,0	74,0	14,3
Kesäkuu 2024, kpl	0,0	43,0	11,1	7,5	89,0	14,7
Heinäkuu 2024, kpl	0,0	43,0	11,1	7,5	89,0	14,7
Elokuu 2024, kpl	0,0	43,0	13,6	8,0	109,0	16,1
Syyskuu 2024, kpl	0,0	43,0	14,9	9,5	119,0	15,1
Lokakuu 2024, kpl	0,0	43,0	12,1	9,0	97,0	14,1
Marraskuu 2024, kpl	1,0	160,0	33,6	9,0	403,0	50,7
Joulukuu 2024, kpl	1,0	180,0	40,4	10,0	525,0	62,0
Tammikuu 2025, kpl	1,0	180,0	30,4	10,0	395,0	50,2
Helmi-kuu 2025, kpl	1,0	180,0	30,4	10,0	395,0	50,2
Maaliskuu 2025, kpl	1,0	180,0	28,3	8,0	368,0	49,1

Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

Liite 5. 7(9)

9. Kuinka paljon yrityksenne olisi enimmillään valmiita maksamaan vuokraa sesonkityöntekijöiden majoituksesta per vuodepaikka per kuukausi Saariselällä tai sen lähialueilla?

Vastaajien määrä: 12

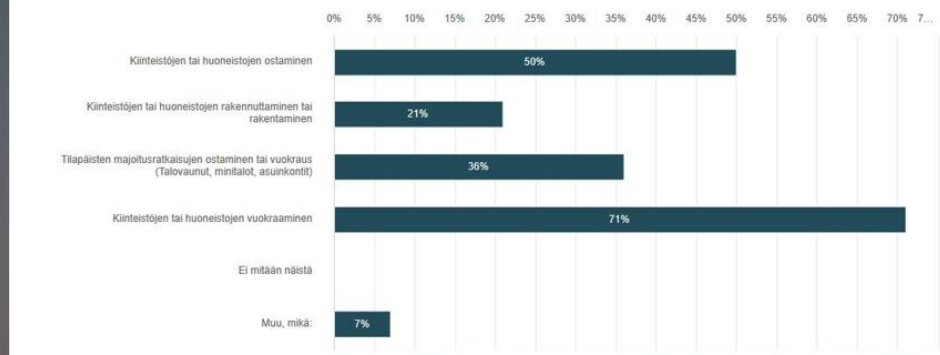
	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
€	200,0	600,0	395,8	375,0	4750,0	121,5

Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

10. Minkälaisia ratkaisuja yrityksenne on harkinnut sesonkityöntekijöiden vuodepaikkojen määrän kasvattamiseksi Saariselällä tai sen lähialueilla?

Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

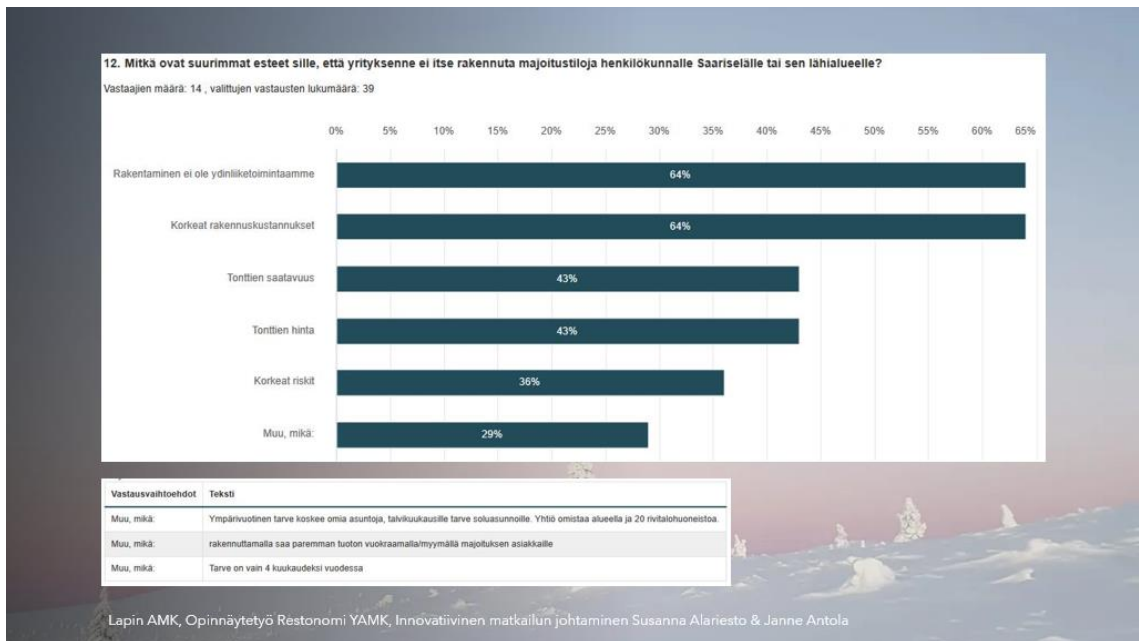
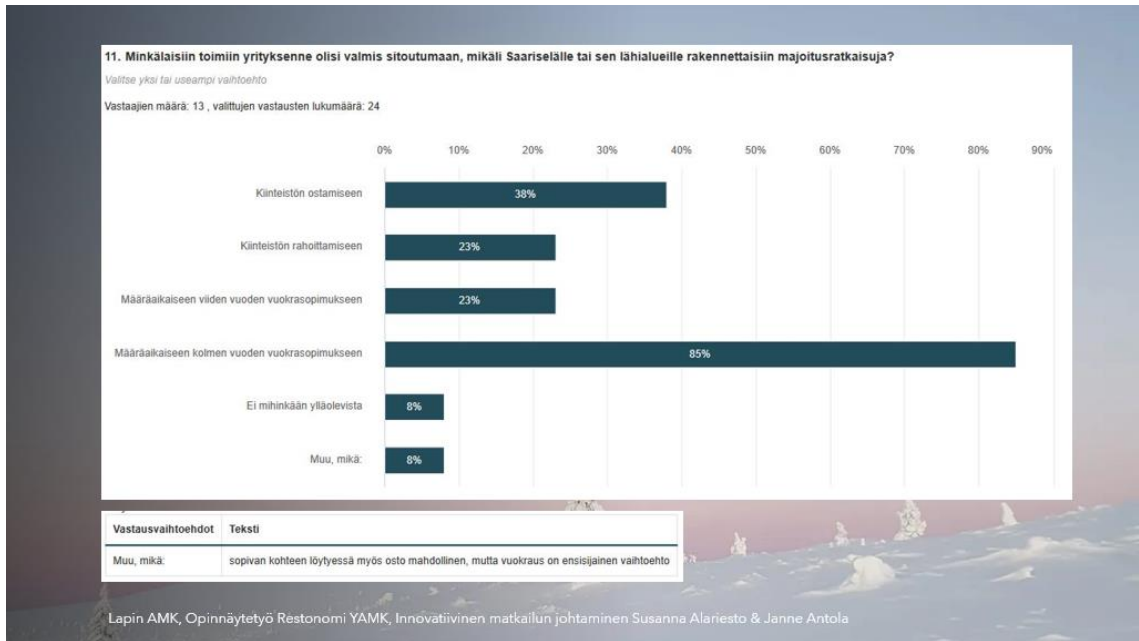
Vastaajien määrä: 14 , valittujen vastausten lukumäärä: 26

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä:	sesonkityöntekijät ovat itse ostaneet lomaosakkeita, jotta heillä on täällä asunto

Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailun johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

Liite 5. 8(9)

Liite 5. 9(9)

13. Mitä aiheita yrityksenne toivoisi käsiteltävän 26.4.2023 järjestettävässä Saariselän asumisratkaisut -tapahtumassa?

Vastaajien määrä: 2

Vastaukset
Tähän tarkoitettuja edullisen hintaisia tontteja
Kunnan osuutta asuntojen järjestämisessä Kunnan vuokra-asuntojen huonoa kuntoa, sisäilmaongelmia versus todella korkeaa vuokratasoa Saariselällä Parempia julkisia yhteyksiä Ivalosta Saariselälle, yhteyttä joka palvelisi Saariselällä töissä käyviä Ivalolaisia

Lapin AMK, Opinnäytetyö Restonomi YAMK, Innovatiivinen matkailu johtaminen Susanna Alariesto & Janne Antola

Liite 6.1(3) Juha Tahvanainen Oy, esitys.

Tervetuloa!

Saariselän
asumisratkaisut
-tilaisuus

26.4.2023

Liite 6. 2(3)

Tilaisuuden tavoite

Saariselän ja sen lähialueiden matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisut –selvityksen esittely.

Ratkaisuvaihtoehtoja asuntorakentamisen toteuttamiseen.

Asuntojen tarvitsijoiden ja asumisratkaisun toteuttajien kohtaaminen.

Asuntotarve on kaikkien tiedossa – nyt haetaan askelia ongelman vähentämiseksi!

Saariselän ja sen lähialueiden matkailualan yritysten sesonkityöntekijöiden majoitusratkaisut -selvitys

Selvitystyön tekijät:

Susanna Alariesto ja Janne Antola

Asumisratkaisuja

Asumma Group Oy / Toimitusjohtaja Martti Mela
 Hawo Suomi Oy / Toimitusjohtaja Timo Hintsanen
 Kiirunafalot Oy / myyntijohtaja Pentti Sutinen
 Y-Tiimi Oy / Jarmo Hotanen
 Lapelland Finland Oy / Myyntijohtaja Juho-Pekka Koskelo
 Coolbox-hanke / Projektipäällikkö Riku Närhi Lapin AMK

Rakennusliike Jouko Pesonen Oy / toimitusjohtaja Mika Pesonen
 Rakennusliike Holmberg Oy / toimitusjohtaja Antti Holmberg
 Ivalon Rakennus ja LVI Oy /

Inarin kunta / vt tekninen johtaja Reetta-Mari Tammela
 Metsähallitus - Kiinteistökehitys / Alueidenkäytön johtava asiantuntija Tanja Hämäläinen
 Lapin Kehitys ry / Mika Kallunki

Liite 6. 2(3)

Ratkaisuja

- Yritys toteuttaa hankkeen yksin.
- Yritykset toteuttavat hankkeen yhdessä.
- Perustajaurakoitsija toteuttaa hankkeen.
- Asuntojen vuokraustoimintaa harjoittava yhtiö toteuttaa hankkeen.

- Alueen maankäyttöpolitiikassa huomioidaan asuntorakentaminen tarpeellisena osana matkailualueiden kehittämisessä ja laajentamisessa.

Kiitos osallistumisesta!

Saariselän asumisratkaisut -tilaisuus

26.4.2023